

JÓESTÉT!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Calea Regele
Ferdinand 64-66. Automata-telefon: 20-61.
Törvényszéki lajstromozási szám: 44.
Dos. No. 890-1938. Trib. Cluj, Secția III.

Kiadótulajdonos:
„JÓESTÉT!” Ujságkiadóvállalat R.-T.
Felelős szerkesztő és igazgató:
MAYER ANTAL

CLUJ, 1939. JANUÁR 17.
VIII. évfolyam, 15. szám.

Kedd

Gafencu külügyminiszter:

„Románia igazságot szolgáltat a kisebb-ségeeknek!”

A Duna jelentősége Románia és szomszéd-államai életében

Románia álláspontját ismertette a külügyminiszter a Nemzeti Ujjászületés Frontjának galati gyűlésén

(BUCUREȘTI.) Vasárnap nagyszabású gyűlést rendezett a „Nemzeti Ujjászületés Frontja, az ország két ellentétes sarkában, Galați-ban és Temesváron. A galati nagygyűlés kiemelkedő eseménye Grigore Gafencu külügyminiszter nagyszabású beszéde volt, melyben a Nemzeti Ujjászületés Frontjának nagy jelentőségét és az ország jelenlegi politikai viszonyát ismertette.

— Kötelességem tiszta felismerése volt az a hajtóerő, — mondotta a külügyminiszter — amely engem is arra indított, hogy politikai tevékenységet kezdjek az új párt keretén belül. Még élénk emlékezetemben él az a szomorú tény, hogy egy évvel ezelőtt, a választások idején 12-15 párt harcolt elkeseredett erőfeszítéssel minden talpalattnyi helyért, vagy előnyért, amely részére ez a megye egyik, vagy másik községe nyújtott. Mennyi energia, jóakarát és munkakészség pazarlódott el így hasztalanul! Mindezeket a már felledésbemerült szomorú eseményeket egyetlen órási jelentőségű tény váltotta fel, új ideológia, tett, mert hiszen tettekre van szükségünk olyan tettek-re amelyek egymáshoz kötnék bennünket, jobban megszilárdítanak, hogy az esetleg eljövendő közös veszedelem ellen mindnyájan együtt harcoljunk.

A KIRÁLY HIVÓ SZÓZATA

— Ugy érezzük, hogy nem a választásokról lehet szó, amikor ezt a pártot emlegetik, hanem magának az országnak a sorsáról és tisztán halljuk hangját annak a parancsnoknak, aki keresztül vezette az ország hajóját a viharokon és aki megteremtette bölcs rendelkezéseivel minden egyes román között a szakíthatatlan és eleven kapcsolatot. Ez a hang Öfelsége, a király hangja volt

A DUNA JELENTŐSÉGE

— Még az a gond is ösztönzött, hogy belépjek az új pártba, amelyet az ország külpolitikai tevékenységével kapcsolatban állandóan éreztem. Minden időben nagy kedvvel foglalkoztam ennek az országnak — amely ma Európa igen jelentős földrajzi pontján terül el — külpolitikájával. A Duna hatalmas víztömegével és folyamával élettel és erővel telt kapcsolatot alkot városok és országok között és nemzetközi jelentősége — a tenger felé haladva — egyre nagyobb mértékben növekszik.

— Mégis, úgy érzem, sehol sem románabb ez a folyó, mint itt Galați-nál, kereszteződésénél azoknak a nagy utak, amelyek nyugatról dél felé és keletről észak felé haladnak és talán se-

hol sincsen olyan erősen hozzákapcsolva az országnak a sorsához és virágzásához.

— Ki nem számol azzal, hogy mi ezen a ponton a Fekete tenger és Kelet felé nézve nem vagyunk nemcsak saját országunknak, hanem az egész Dunamedencében fekvő államoknak exponensei? Ez a természete, és nagyjelentőségű kötelék, amely bennünket a többi Duna mentén fekvő államokkal összeköt, arra készítet bennünket, hogy felismerjük és méltányoljuk a nekik járó jelentőséget. Miután békés politikával rendezni tudjuk mindazokat a létkérdéseket, amelyek felmerülnek kö-

Németország és a Duna-bizottság

— A Duna-bizottsággal kötött egyezés alapján az maradt és ott maradt, ahol mi mindig akartuk: három barátságos állam zászlója mellett. Reméljük, hogy e mellé a három kipróbált állam mellé, amelyekhez bizalmunk és rokon szenvünk fűz, nemsokára újabb hatalom fog csatlakozni, amelynek szerepe a Duna-menti országok között igen nagyjelentőségű: a német birodalom. Reméljük, hogy ez a hatalom velünk és a fennálló nemzetközi Dunahajózást szabályozó szervekkel harmonikusan fog együttműködni.

— Itt van az a nagy út, amely Lengyelországból jön és amely még jobban összeköt bennünket szövetségeseinkkel, a Fekete-tengerrel és a Balti-tengerrel. Körülöttünk igen sok tényt látunk, amely a helyzet tisztázódását szolgálja. Itt állunk a Dnyeszter-határ mellett, amely zavartalan összeköttetést biztosít déli szomszédainkkal. Annyi, meg annyi érdek, amely mind a Duna-delta és a Fekete-tengeri szorosokkal függ össze és amely érdekeket közösen védünk meg balkáni szövetségeseinkkel. Arra az összeköttetésekre gondolok, amelyeket a Duna létrehoz a szomszéd államokkal, például Jugoszláviával és más államokkal, amelyekkel megosztjuk nemcsak a közös és hasonló államgazdálkodás szükségét, hanem még több közlekedési utaknak és módokat is, hogy megismerjük és még jobban becsüljük egymást. Arra a kötelékre gondolok, amelyet ez a folyam állandósítani tud, ez a folyam, amely ma az ország létét és jövőjét jelenti, az ország minden lakója részére, nemzetiségi eredetre és nyelvre való tekintet nélkül.

BÉKÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS A KISEBBSÉGEKKEL

— Egy olyan országban, ahol a románosság 80 százalék, a nemzeti létezés

zöttünk és hol közösek, hol eltérőek, a Duna mindezek az országok részére az erő és előrehaladás kifogyhatatlan forrása lesz.

— Ki nem érti meg, hogy országunk nagy és fontos szerepét, — amelyet itt, a Duna torkolatánál betölt és ahol annyi érdek találkozik — csak abban az esetben tudja betölteni, ha szabadságunkat biztosíthatjuk és ezt minden erőnkkel meg is fogjuk őrizni? Valóban, csak itt a Duna torkolatánál ért hetjük meg, hogy a román állam függetlensége, amely békekezesség és nemzetközi érdek is, a legfontosabbak közül való.

hatarozott. Senmi sem akadályozhatja meg azt, hogy úgy a többség, mint a kisebbség ne fordítsa tekintetét olyan közös célok és eszmények felé, amelyeket ennek az országnak, amelynek területén közösen élnek, el kell érnie. Ezeket a célokat a történelem, a földrajzi helyzet, az államérendék és az államgazdálkodás tüzi ki és szegzi le és egy olyan folyó állandósítja, amely az évszázadok viharain keresztül háboríthatatlanul hőmpölygött azon az úton, amelyet számára megvont a Gond

Chamberlain és Mussolini táviratváltása:

Az angol miniszterelnök biztosra veszi a béke fentartásának lehetőségét

A Duce szerint az igazság szellemében megkötött egyezmények meghozzák az állandó békét - Újabb hatalmas sikereket értek el Franco seregei - Roosevelt meghívta a braziliai külügyminisztert - Berlinbe utazott Csáky gróf magyar külügyminiszter - Palesztinában rendkívül elajult a helyzet

Az elmúlt nap legkiemelkedőbb eseménye kétségkívül Franco győzelmi sorozatának folytatása volt, amely Tarragona és Reus elfoglalását eredményezte és amely ugyanakkor megpecsételte Katalánia sorsát is. Ezek után kétségtelen ugyanis, hogy a közel 100 kilométerrel megrövidült fronton a köztársaságiak már ellenállani alig tudnak és a Negrin-kormány helyzete kétségbeesztővé vált. Franco győzelmének hatása már is mutatkozik nemzetközi viszonylatban. A francia sajtó szinte egyértelműleg követeli, hogy fel kell venni a diplomáciai érintkezést a nem-

viselés keze. Mindenki, aki békét és egyetértést akar az emberiség között, meg kell hajoljon ezelőtt az örök igazság előtt. A román nép akarja ezt a békét, a kormány pedig igyekezik, hogy barátságos szellemben, éber szemekkel ügyeljen a más nyelvű vagy más vallású állampolgárok kulturális, iskolaügyi és gazdasági érdekeire.

MIERT LÉPJENEK BE A KISEBBSÉGEK A NEMZETI UJJÁSZÜLETÉS FRONTJÁBA?

— De a kormány még többet tett. Arra ösztönözte ezeket az állampolgárokat, hogy jóakaratu megegyezés alapján belépjenek a Nemzeti Ujjászületés Frontjába, hogy annak keretében harcoljanak céljaik elérése végett, amelyek őket megilletik, de ugyanakkor annak az államnak érdekeiért is, amelyek területén laknak, amely megvédi őket és igazságot szolgáltat nekik. Megelégedésemet fejezem ki a tény fölött, hogy a román állampolgár németek már is helyet foglaltak soraink között. Reméljük, hogy példájukat más kisebbségek is követik. Az ő megértő szellemüktől függ, hogy megvalósíthatjuk a közeledés nagy munkáját, amelyet mi teljes őszinteséggel kívánunk. Kell, hogy mindnyájan megértsék a békés megegyezés szükségét az államfegyelem keretében, mert az országokat felborító háború nem változást, hanem csak romlást hoz.

— Szükségesnek tartom, hogy beszédem befejező részében azt hangoztassam, hogy a Front elsősorban egyesülési alakulat. Így akarja ezt Öfelsége II. Károly király, aki nagy bölcsességgel elsőnek értette meg az idők szavát és nemzetünk elhivatását. És ezt akarjuk mi is, mindnyájan!

A gyűlésen megjelentek nagy lelkesedéssel fejezték ki hódolatukat II. Károly király Öfelsége iránt és meleg ünneplésben részesítették Gafencu külügyminisztert.

— Szükségesnek tartom, hogy beszédem befejező részében azt hangoztassam, hogy a Front elsősorban egyesülési alakulat. Így akarja ezt Öfelsége II. Károly király, aki nagy bölcsességgel elsőnek értette meg az idők szavát és nemzetünk elhivatását. És ezt akarjuk mi is, mindnyájan!

A gyűlésen megjelentek nagy lelkesedéssel fejezték ki hódolatukat II. Károly király Öfelsége iránt és meleg ünneplésben részesítették Gafencu külügyminisztert.

— Szükségesnek tartom, hogy beszédem befejező részében azt hangoztassam, hogy a Front elsősorban egyesülési alakulat. Így akarja ezt Öfelsége II. Károly király, aki nagy bölcsességgel elsőnek értette meg az idők szavát és nemzetünk elhivatását. És ezt akarjuk mi is, mindnyájan!

A gyűlésen megjelentek nagy lelkesedéssel fejezték ki hódolatukat II. Károly király Öfelsége iránt és meleg ünneplésben részesítették Gafencu külügyminisztert.

— Szükségesnek tartom, hogy beszédem befejező részében azt hangoztassam, hogy a Front elsősorban egyesülési alakulat. Így akarja ezt Öfelsége II. Károly király, aki nagy bölcsességgel elsőnek értette meg az idők szavát és nemzetünk elhivatását. És ezt akarjuk mi is, mindnyájan!

A gyűlésen megjelentek nagy lelkesedéssel fejezték ki hódolatukat II. Károly király Öfelsége iránt és meleg ünneplésben részesítették Gafencu külügyminisztert.

— Szükségesnek tartom, hogy beszédem befejező részében azt hangoztassam, hogy a Front elsősorban egyesülési alakulat. Így akarja ezt Öfelsége II. Károly király, aki nagy bölcsességgel elsőnek értette meg az idők szavát és nemzetünk elhivatását. És ezt akarjuk mi is, mindnyájan!

A gyűlésen megjelentek nagy lelkesedéssel fejezték ki hódolatukat II. Károly király Öfelsége iránt és meleg ünneplésben részesítették Gafencu külügyminisztert.

— Szükségesnek tartom, hogy beszédem befejező részében azt hangoztassam, hogy a Front elsősorban egyesülési alakulat. Így akarja ezt Öfelsége II. Károly király, aki nagy bölcsességgel elsőnek értette meg az idők szavát és nemzetünk elhivatását. És ezt akarjuk mi is, mindnyájan!

A gyűlésen megjelentek nagy lelkesedéssel fejezték ki hódolatukat II. Károly király Öfelsége iránt és meleg ünneplésben részesítették Gafencu külügyminisztert.

munkácsi tiltakozó gyűlés is, amelyről táviratokat küldöttek Hitler kancellárának, Mussolini miniszterelnöknek és Beck lengyel külügyminiszternek, követelve a népszavazás megejtését. Ez a tiltakozás bizonyára Csáky berlini utjával és Ciano belgrádi vizitjével van összefüggésben és kézenfekvő, hogy a találkozók fő témája a ruszin vidék hovatartozásának kérdése lesz. Végül megemlíthető még az a híradás is, amely a palesztinai helyzet tarthatatlanságáról számol be.

Részletes jelentéseink a következők:

A „LATIN DRÁMA

(BERLIN.) (DNB.) A német sajtó hosszú cikkekben foglalkozik a római találkozóval és annak várható következményeivel. A jól informált Völkischer Beobachter szerint

Anglia fellépése folytán kezdetét vette a „latin dráma“ utolsó felvonása. Ez a dráma pedig Franciaország és Itália között fog lezajlani, mert Róma most már egyrangúnak érzi magát Párisal, amely eddig bizonyos mértékben mindig a gyámkodó szerepét töltötte be. Mussolini határozottan kijelentette ugyanis, hogy nem mond le követeléseiről, amelyek írott és történelmi jogokon és szükségszerűségeken nyugosznak. Ezzel szemben Páris álláspontja az, hogy a két állam minden függő kérdést elrendezett az 1935. évi Mussolini-Laval szerződésben, amikor is a franciák meghosszabbították a tuniszi alkotmány tartalmát, határkivágásokat eszközöltek Észak- és Keletafrikában az olaszok javára és átadták a Djibouti-Addis-Abeba vasutvonal részvényeinek nagy százalékát. Ugyanekkor lemondott Franciaország arról is, hogy Aethiopia felé bizonyos követeléseket támasszon. Hogy a dráma milyen véget ér, bajos lenne megjósolni. Az bizonyos, hogy Chamberlainnak sikerült a szenvedélyeket odáig csillapítani, hogy remény van a békés tárgyalásokra. Ez azonban csak az egyik oldalon biztos és pedig Itálián, mert az ottani törvények szerint Mussolininak jogában van az egész országra nézve kötelező ígéretet tenni. Franciaországban azonban, ahol parlament rendszer van és állandó, erős ellenzék, könnyen gyengeségnek minősíthetik a Duce ígéretét és kirobbanhat az a hangulat, amely a fegyveres elintézését követeli. Igaz, hogy pillanatnyilag ezt a veszélyt erősen ellensúlyozza az a körülmény, hogy Chamberlain a békés elintézés hangoztatásakor bizonyos mértékben Páris nevében is beszélt, ami a Daladier-kormányt kötelezi, de viszont Chamberlain parlamenti uralma sem örökéletű és utódai könnyen elfelejtik az előd törekvéseit és ígéreteit.

A cikk diplomáciai és nemzetközi politikai körökben élénk feltűnést keltett.

NAGY ÖRÖMMEL VÁRJÁK CIANO JUGOSZLÁVIÁBAN

(BELGRÁD.) (Avala.) Ciano gróf olasz külügyminisztert, akit Sztojadinovics miniszterelnök vadászatra hívott meg, egész Jugoszlávia örömmel várja. A sajtó megjegyzi, hogy bár a vizit a barát Sztojadinovicsnak szól, mégis igen nagy jelentősége van, mert a két államférfi bizonyára fontos politikai megbeszéléseket is fog lefolytatni.

CHAMBERLAIN ÉS MUSSOLINI TÁVIRATVÁLTÁSA

(RÓMA.) (Stefani.) Chamberlain miniszterelnök a határról táviratot intézett Mussolini miniszterelnökhöz, amelyben hangsúlyozta, hogy amikor hazatér, biztosan reméli a béke fentartásának lehetőségét. Mussolini ugyanekkor választáviratában annak a hítenek adott kifejezést, hogy az igazság szellemében megkötött egyezmények meghozzák az állandó békét. Szívélyes táviratokat váltottak Lord Halifax és Ciano gróf is.

HAZÁÉRKEZETT A BRIT KORMÁNYFŐ

(LONDON.) (Reuter.) Chamberlain

miniszterelnök tegnap este Londonba érkezett, ahol a Chering Cross pályaudvaron a kormány tagjai fogadják. A pályaudvar előtt összegyűlt közönség viszont igen lelkesen ünnepelte a miniszterelnököt, aki Páristól az utat Amiensig sir Eric Phipps párisi brit nagykövet kíséretében tette meg, akit részletesen informált a római megbeszélésekről.

WASHINGTONI MEGÁST KAPOTT BRAZILIA KÜLÜGY-MINISZTERE

(WASHINGTON.) (United Press.) Roosevelt elnök meghívta maáshoz Aranja braziliai külügyminisztert. A meghívás élénk feltűnést keltett, mert Brazília volt az, amely a limai kon-

ferencián az amerikai javaslatokat a legélesebben ellenezte.

BERLINBE UTAZOTT GRÓF CSÁKY MAGYAR KÜLÜGY-MINISZTER

(BUDAPEST.) (MTI.) Gróf Csáky magyar külügyminiszter tegnap Berlinbe utazott, ahol ünnepélyes fogadtatást készítenek elő számára. A külügyminiszter elutazása előtt a sajtó munkatársainak kijelentette, hogy utja hivatalos jellegű és nemcsak azért teszi meg, mert Magyarország Németországgal egyazon ideológiai állásponton van, hanem azért is, mert a magyar nép őszinte barátságot érez a német nemzet iránt. Gróf Csáky Ribbentrop német külügyminiszter vendége lesz.

Imrédy magyar miniszterelnök pécsi beszéde

(PÉCS.) (Reuter.) Imrédy miniszterelnök vidéki körútja során tegnap Pécsre érkezett, ahol átvette a város díszpolgári oklevelét, majd megtartotta a N. E. P. zászlóbontó beszédét a pécsi színházban. A nagyszabású beszédben Imrédy hangsúlyozta, hogy

a kormány a magyar földön magyar életet kíván teremteni, mert a magyarságnak, amely valóságos csoda révén meg tudta őrizni helyét a Duna mentén, Közép-Európában történelmi szerepe van. A magyar nép lovagias és nyílt volt mindig és ebből következik, hogy hűséges is azokkal szemben, akik megsegítették. Viszont meg tudja érteni a maga szenvedéseit a másokét is és ezért azt akarja, hogy azok a kisebbségek, akik idegenajku magyar állampolgárok, szabadon élhessenek nyelvükkel és kultúrájukkal. Amikor Itáliában jártam — mondotta többek között — Mussolini egyik kijelentésén akadt meg szemem: „Hinni, engedelmeskedni, küzdeni“, ez volt a mondás és ezt követem. Hízek, engedelmeskedem, mert a magyar nép helyzete nem tűr meg vezéreskedést, amikor a nemzetnek csak egy vezére lehet, a kormányzó. Küzdek, mert küzdeni kell a reformokért, amelyek ennek a nemzetnek kisembereit teszik boldoggá.

Beszéde további során Imrédy hangoztatta a zsidókérdés megoldásának szükségességét, a földbirtokreformot, a harcot az egyke-rendszer ellen és a szociális egyenlőség érdekében.

MAGYAR NAP A JAPÁN SAJTÓBAN

(TOKIO.) (Domei.) A japán sajtó

abból az alkalomból, hogy Magyarország csatlakozott az antikomintern paktum-államokhoz, hosszú cikkekben ismerteti Magyarországot és a lépés jelentőségét. hangsúlyozva, hogy az antikommunista front nagyot nyert ezzel az elhatározással.

LEON BLUM DALADIERNEL

(PÁRIS.) (Havas.) Párisban óriási szenzációt keltett az, hogy Leon Blum volt miniszterelnök, a francia szociáldemokrata párt elnöke, tegnap felkereste Daladier miniszterelnököt és vele hosszabb megbeszélést folytatott. A tárgyalásokról nem adtak hivatalos jelentést, de beavatottak szerint

Leon Blum azonnali nyílt beavatkozást kért a spanyol polgárháborúba, mert az másképpen a biztos bukásnak néz elébe. Daladier azonban megtagadta a kérés teljesítését.

A hír még megerősítésre szorul.

ELEVE TILTAKOZIK ITÁLIA

(RÓMA.) (Stefani.) Az olasz sajtó azzal a hírrel kapcsolatban, hogy Blum kérte a spanyol kérdésbe való beavatkozást, megjegyzi, hogy az a legszerencsétlenebb elgondolás lenne bárki részéről jönnie is, mert maga után vonná a kontra beavatkozást és a világ háborút. Reméljük — írja a Stampa — ezzel Franciaország vezetői tisztában vannak és nem provokálják ki a veszélyt.

ELESETT TARRAGONA!

(HENDAYE.) (Reuter.) A nemzeti csapatok tegnap ismét jelentős lépést tettek a végső győzelem felé, mert elkeseredett küzdelem után elfoglalták az egyik legjelentékenyebb keleti kikötőt, Tarragonát is. A csapatok másik szárnya viszont teljesen körülfertette

Reust, amelynek eleste minden órában várható. Északon viszont egészen Ari-gaig jutottak előre, úgy, hogy a legközelebbi napokban itt is jelentős területi nyereséggel lehet számolni. A tegnapi győzelmek hatása még kiszámíthatatlan. Mindenesetre biztos már, hogy Katalánia rövid időn belül teljesen Franco birtokába jut.

REUS IS!

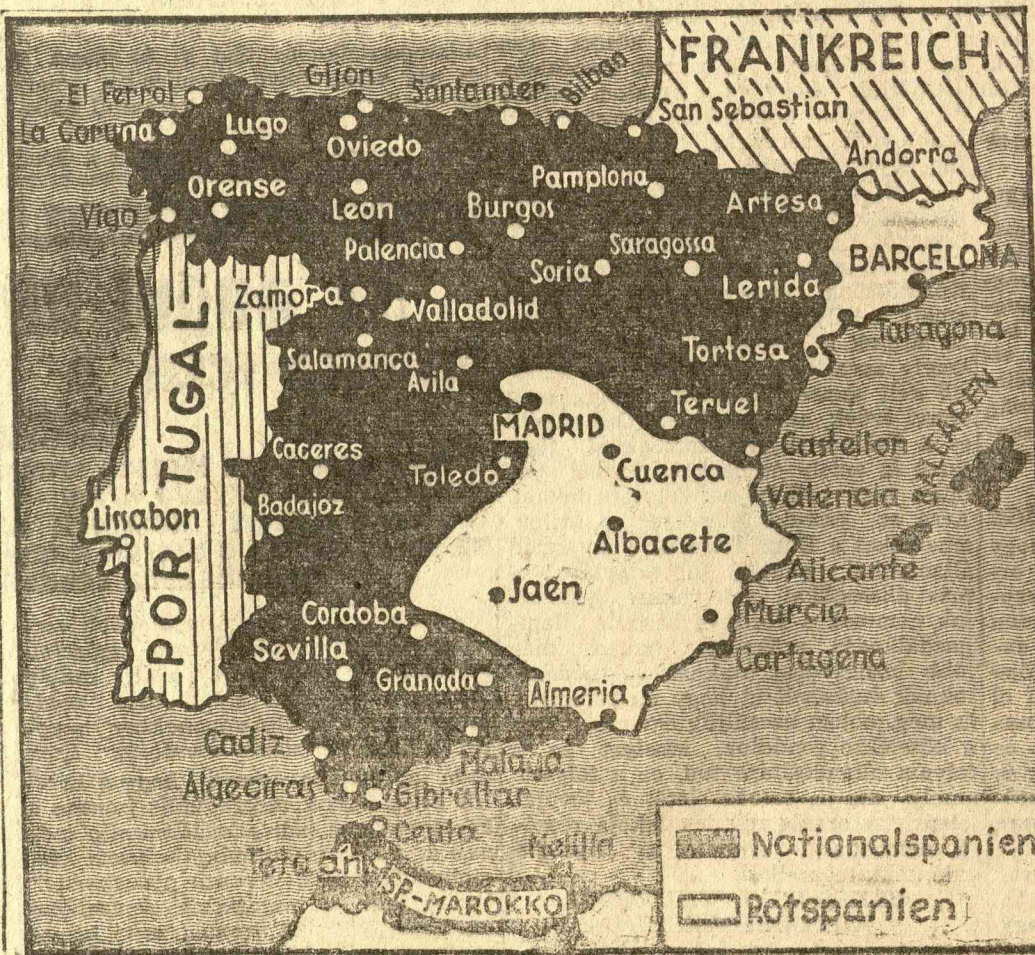
(HENDAYE.) (Reuter.) A nemzetiek tegnap Tarragona után elfoglalták Reust is, amely Katalánia legjelentősebb ipari városa. A nemzetiek óriási jelentőségű győzelmei Spanyolországban a nemzetieknek leirhatatlan örömet, a köztársaságiaknál nagy levertséget keltettek. Ugyanekkor Párisból közlik, hogy a francia fővárosban nagy meglepetést okozott Franco hatalmas sikere, amely a polgárháború közeli végét sejteti. Barcelonából megindult a polgári lakosság menekülése és a Generalidad lázasan dolgozik a város védelmi állapotba való helyzetetésén.

MÁR CSAK PÁNCÉLKOCSIK-KAL TUDJÁK A RENDET FENNTARTANI PALESTINÁBAN

(KAIRÓ.) (Reuter.) Az egyiptomi lapok értesülései szerint a forrongó Szentföldön a brit karhatalom már csak páncélcoskikkal tudja fenttartani a rendet. Az ellenállási mozgalom ugyanis az egész arab népre kiterjedt. Különösen Jeruzsálemben izgatott a hangulat, amelyet fokozott a legutóbb meghozott 6 halálos ítélet is. A terror cselekmények az emberfeletti erőfeszítések ellenére is egyre szaporodnak. Nincs nap, amely ne követelné meg a maga több halálos áldozatát. Tegnap Nablus, Ghaza, Jeruzsálem, Názáreth és Jaffa közelében voltak összetűzések az arab szabadságharcosok és a brit karhatalom tagjai között és ezeknek során 41 arab, 5 zsidó és 8 angol esett el. Ugyancsak Kairóból közlik, hogy a Beiruthba utazott arab vezetők befejezték megbeszéléseiket az ott emigrációban élő jeruzsálemi főmuftival és visszatértek az egyiptomi fővárosba, hogy a londoni megbeszéléseket megelőző konferencián résztvegyenek. Arról, hogy az arabság vezetői milyen álláspontot foglalnak el, jelölésekbe becsúszkálni nem lehet, de bizonyos, hogy követelni fogják a bevándorlás betiltását és a független Palesztina kiáltását. A londoni konferencia tehát már előzetesen is a sikerteenség jegyében indul.

A spanyol hadszíntér

Franco tábornok csapatai a legutóbbi hetekben ismét igen nagy területeket foglaltak el ellenfeleiktől. A küzdelem most Tarragona kikötőváros ellen folyik. Franco tábornoknak, amint térképünkön látható, igen fontos érdeke, hogy a Barcelonát és Valenciát elválasztó nemzeti terület kiszélesedjék és így a légi úton való közlekedés is nehezebbé váljon. A támadások Leridából és Tortosa környékéről indulnak ki. A köztársaságiak viszont minden igyekezetüket latba vetik azért, hogy a jelenlegi területeik birtokosai maradhassanak. A térkép különben szemléltetően igazolja azt, hogy Franco tábornok ma már több, mint kétharmadrészben ura Spanyolországnak és övé Spanyol-Marokkó és a Baleari szigetcsoport is.

Kötelesség és becsület

Vajjon szétválasztható-e ez a két fogalom? Némely újabbkeletű tanítás szerint esetleg szétválasztható. Modern apostolok hirdetik: első a kötelesség és csak azután jön a becsület! A régi etika ugyan azt vallotta, hogy kötelesség és becsület ikertestvérek, még pedig összenőtt ikrek, akiket életveszélyes műtét nélkül nem lehet egymástól elválasztani. Az az orvos, aki megkockáztatja ezt a műtétet, mindenesetre nagy felelősséggel terheli meg a lelkiismeretét...

Nodehát a lelkiismeret megint az a valami, ami napjainkban mind kevesebb ember oldalát szokta furdalni. Talán éppen az jellemző leginkább korszunkat, hogy egyre többen teszik túl magukat olyan etikai parancsokon, amelyek pedig — aránylag még nem is rég — cselekedeteik zsinórmértékéül szolgáltak.

Kötelesség? ... Becsület? ... Vitan felülvaló, hogy kötelességeinkért ingadozás vagy huzódzkodás nélkül helyt kell állanunk! Am azon fordul meg minden, hogy ki-kik miképpen értelmezi a kötelesség fogalmát? Vállalt feladatokat köteles vagyok becsülettel elvégezni. Köteles vagyok úgy élni, hogy senki terhére ne legyek, senkit meg ne károsítsak és meg ne alázzak, sem pedig meg ne botránkoztassak! Köteles vagyok békében és háborúban egyaránt legjobb tudásom és képességem szerint a köz, tehát a haza javát is szolgálni! Mindez azonban elválaszthatatlanul összefügg a becsület fogalmával. Nincs és nem is lehet olyan kötelesség, amely bármikor és bárhol ellenében hozható a tisztesség lényegével. Vannak írott és íratlan magasabb erkölcsi törvények, amelyeket soha és semmilyen körülmények között senkinek sem szabad áthágnia! Kant, a nagy német bölcselő szerint az erkölcsi érzék velünk született és-ösztönünk. Ő mondotta: „Ami leginkább csodálattal tölti el lelkemet: a csillagos ég és a bennünk élő erkölcsi törvény!” Kategorikus imperatívuszát, vagyis legfőbb etikai törvényét így körvonalazta meg: „Cselekedj úgy, hogy a tetteidben megnyilvánuló erkölcsi elv általános törvény alapjává lehessen!” Más szóval: „Teljesítsd a kötelességedet!...” Nos a „maradi” szellemben nevelődött ember még mindig hajlamos arra a könnyelműsége, hogy megelégedjék az új idők új arculatáról. Még mindig azt tartja, hogy amit nem kíván önmagának, nem cselekedheti felebarátjának sem. Holott dicsőséges korunk szelleme éppen arra biztat kicsiket és nagyokat egyaránt: cselekedj úgy embertársaddal, ahogy nem szeretnéd, ha veled cselekednének!

Különös, de igaz, hogy az új idők embere is Kantra hivatkozik, amikor tetteit indokolni akarja. Alapot erre a kategorikus imperatívusz némileg homályos megszövegezésre nyújt számunkra. Tudniillik a köznapi bölcs csak annyit mondott, hogy kötelességeinket feltétlenül teljesíteni kell. De, hogy mik ezek a kötelességek, annak magyarázatával adós maradt. Valószínűleg önmagából indul ki, mert az emberi méltóság megbecsülése volt egyik főjellemtvonása s feltételezte, hogy mások is így éreznek és gondolkoznak. Felelősséget tartotta tehát a legfőbb erkölcsi törvény részletesebb megmagyarázását. Hogyan is gondolhatta volna, hogy jön majd olyan idő, amikor az önzést „szent érzés”-nek fogják nyilvánítani s milliók számára a „sacro egoismo” lesz a legfőbb erkölcsi törvény? Akik ezt a gondolatot először elindították, talán-talán nem is mérlegelték, hogy szállóigévé patinásodó jelszavuk milyen hatással lesz majd egyesek és népek lelkiületére. Akikben kivirágzott az a tudat, hogy lehetnek olyan célok, amelyekért válogatás nélkül minden eszköz igénybe vehető, magátólértendően erkölcsi kötelességüknek tartották, hogy semmitől vissza nem riadva cselekedjenek. Az emberek legtöbbje azonban még sem tud egykönnyen szabadulni a beléje nevelt vagy pláne

Pót-nyelvvizsga elrendelését kérik emlékiratukban a közlekedésügyi minisztertől az elbocsátott magyar állami tisztviselők és alkalmazottak Törvényjavaslatot dolgozni a ki a nyelvvizsgán elbuktatott magyar állami tisztviselők ügyének rendezésére?

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Az utóbbi évek folyamán a romániai magyar kisebbségi állami tisztviselők és alkalmazottak százai váltak állástalanokká, akiket a hivatalos nyelv elégtelen ismerete címén, menesztettek a szolgálatból. A magyar tisztviselők és alkalmazottak közül igen sokat több évtizedes lelkiismeretes munkásság után ért a sulyos csapás, amely kivette szájukból a mindennapi kenyeret. A kétségbeesésbe sodródott magyar tisztviselők nagy része, a bíróságokhoz fordult jogorvoslásért, ahol többeknek állásukba való visszahelyezését el is rendelték, de a beadványok többségét különféle okok miatt elutasították.

50 éves varró-tanuló lány, postaltiszt mint favágó és a szappan-ügynök

Nagy csalódás várt azokra a volt állami tisztviselőkre és alkalmazottakra, akik azt hitték, hogy a múlt munkássága a holnap biztosítéka. A legnagyobb nyomor látogatta meg házaikat és megoldhatatlan problémává növekedett még a betevő falat megszerzése is. Kilátástalan helyzetükben minden lehetőséget válogatás nélkül, kész örömmel ragadtak meg, amely legalább egy darab száraz kenyér kilátásával biztatott. Ennek tulajdonítható, hogy egy volt postai főtisztviselőnő öszülő fejjel, 20 évi szolgálat után varrodában tanulóknak jelentkezett, ahol alkalmazták is. Egy elsőosztályú levélkézbesítői rangban levő volt postai altiszt ma mint favágó keresi kenyerét. De tucatjával hálálnak a szappan, pipere és más ügynökök, akik állami állásukból való elbocsátásuk után, így kísérlik meg a megélhetést. Nem is kell szólnunk azokról a volt tisztviselőkről, akiket családjukkal együtt a rokonok és ismerősök könyörtelensége tart.

Emlékiratok a királyi helytartóhoz A tartományi királyi helytartóságok létesítése után az állásukat veszített magyar vasuti, postai, klinikai stb. alkalmazottak reménykedve és bizakodva együttes emlékiratot nyújtottak át dr. Horod Victorinak, a Szamos tartomány királyi helytartóság vezértitkárnak, aki ügyüket a legnagyobb megértéssel és jóakarattal kezelte és a legmesszebb menő támogatását ígérte meg.

Alulírottak — mondja az elbocsátott vasutasoknak dr. Demeter János ügyvéd által szerkesztett emlékirata — már a háború előtt a vasut szolgálatában állottunk és a Román Államvasutakat évtizedeken keresztül a legnagyobb lelkiismeretességgel és becsülettel szolgáltuk. A vasuti igazgatóságnál megtalálható személylapunkból megállapítható, hogy a szolgálatban a legjobb minősítést nyertük el és ellenünk sem állambiztonsági, sem pedig a hivatalos teendőnk gyakorlása közben nem merülhetett fel semmiféle kifogás. Ismertük és ismerjük az állam nyelvét annyira, amennyire szükség van a szolgálatnál zavartalan ellátására. 1930. évtől kezdődően, de leginkább 1934. és 1937. évek között nyelvvizsgára rendelték bennünket és aki ezen elbukt, azt azonnal elbocsátották a szolgálatból. De azok sem maradhattak meg állásaikban, akik a nyelvvizsgát egyszer sikeresen letették, mert később újabb vizsgára szolgáltatták őket, amely után igen gyakran az elbocsátás következett. A menesztés végkielégítés és a nyugdíj kérdés rendezése nélkül történt. Ma

ösztönös érzelmeitől. Ki tudja, hány lélekben okozott zavart az a felismerés, hogy a rákényszerített „kötelesség” ellenkezik a becsületről eddig vallott fel fogásával? Az ilyen lelkiismereti vívdásának elcsendesítését célozza az az újkeletű tan, hogy első a kötelesség és csak azután jön a becsület! És mégsem ez az igazi veszedelem. Későbbi tapasztalatok bizonyítják, hogy

valamennyien munkanélküliek vagyunk és csak rosszul fizetett alkalmi munkából tengetjük életünket. Helyzetünk annál is reménytelenebb, mert már valamennyien idős, sőt öreg emberek vagyunk és minden reményünk az elkövetkező nyugdíjazásban volt, melyhez a járulékot fizetéseinkből minden hónapban pontosan levonták. Mindnyájunknak nagy családja van és a család szenvedése a legnagyobb kétségbeesésbe kerget bennünket.

Olvasva a kisebbségi főkörmánybiztosság felállítására vonatkozó törvényt, a kisebbségi statumokról szóló minisztertanácsi naplót és Nagyméltóságok szép kijelentéseit, újlag feltámadt reményünk és elhatároztuk, hogy Ezcancelláriát előtt ismertetni fogjuk helyzetünket.

Kérjük, méltóztatassék lehetőséget nyújtani, hogy visszavegyenek a szolgálatba. Mi munkaképesek vagyunk és dolgozni akarunk. A legrosszabb esetben kérjük nyugdíj-helyzetünk rendezését és a szolgálati évek száma után minket megillető nyugdíjösszeg folyósítását. Kérésünk kedvező elintézésére

nemcsak egzisztenciák megmentését, hanem a romániai összmagyarság lelki megnyugvását jelentené, amely sorsunkat nagy figyelemmel és együttérzéssel kíséri.

A tartományi királyi helytartóság az emlékirat átnyújtása után azonnal átiratot intézett a kolozsvári vasuti és posta-igazgatóságokhoz, amelyben felvilágosítást és az elbocsátott magyar állami tisztviselők és alkalmazottak ügyének rendezésére vonatkozó javaslatot kért. A kolozsvári vasuti igazgatóság válaszában a vezérigazgatóság rendeletére hivatkozott, amelynek következményei voltak úgy a nyelvvizsgák, mint az elbocsátások és így a magar részéről semmit sem tehet. A posta részéről a bukaresti vezérigazgatóság válaszolt a királyi helytartóság átiratára. Válaszában azzal tért ki, hogy az elbocsátottak helyeit már betöltötték és jelenleg egyetlen üresedés sincs. A királyi helytartóság ezután a bukaresti vezérigazgatóságokhoz intézett átiratot az elbocsátott magyar tisztviselők és alkalmazottak érdekében, de erre az átiratra a válasz még nem érkezett meg.

SELECT MOZGO

MA RENDKÍVÜLI PREMIER.

Az utolsó barrikád

minden jelenetében izgalmas kalandorfilm, amilyen BUFFALO BILL óta még nem volt. Főszerepekben:

Randolph Scott, Joan Bennett, Robert Cummings

Az egyéni kérések özöne

Az együttes emlékiraton kívül számosan kérvényeket is nyújtottak be az illetékes igazgatóságokhoz, amelyekben a kisebbségi statumokra és az alkotmányra való hivatkozással szolgálati éveiknek és jöminősítésüknek tekintetbe vételével visszavételüket kérték. Ezekre a kérésekre elutasító válaszok érkeztek.

Az 1938. november 5-én 179674 RA—1938. számú, az egyik vasuti vezérigazgatóságtól érkezett válasz így hangzik:

„Visszavételére vonatkozó kérésére közöljük, hogy a forgalmi ügyosztálynak a kolozsvári állomáshoz intézett 7208. számú táviratában fel-szólítottuk Önt, hogy terjessze elő azokat az okmányait, amelyekkel román etnikai származását igazolja. Miután ez a mai napig nem történt meg, kérését nem teljesíthetjük.”

A hasonló elutasításban részesült volt magyar állami tisztviselők és alkalmazottak erre újabb kérvényeket adtak be, amelyekben arra kérik az illetékes igazgatóságot, hogy térjen vissza előző határozatára és intézkedjék a szolgálatba való visszavételük érdekében.

Ezekre az újabb kérvényekre a posta vezérigazgatósága a következőket válaszolta:

„17.284—1938. december 30. Hivatkozással 17284—1938. számú kérvényre, tudatjuk, hogy elbocsátása a közlekedésügyi miniszter új rendelete az államnyelv nem tudása miatt történt. A vezérigazgatóságnak eszerint nem áll módjában visszatérni erre a határozatra. Egyébként a minisztertanácsi naplónak, amelyre Ön hivatkozik, nem lehet visszaható ereje.”

zavaros korszakokban számosan össze-tesztik a közérdeket egyéni érdekeikkel. Ezek a „szent önzés” jegyében gátálás nélkül tesznek eleget „kötelességeik”-nek. Sajnos, az erkölcsi lejtőn nincs megállás. Pedig a legveszedelmesebb következményeiben legkiszámíthatatlanabb lehet az a lava, mely a „kötelességteljesítés” jegyében indul el romboló útján!... (h. j.)

Emlékirat a közlekedésügyi miniszterhez is

A vezérigazgatóság határozata arra készítette az elbocsátott magyar tisztviselőket és alkalmazottakat, hogy a közlekedésügyi miniszterhez forduljanak sérelmeik orvoslásáért. A folyó év január 3-án kollektív emlékiratot terjesztettek Ghelmegeanu közlekedésügyi miniszter elé, amelyben a többek között a következőket írják:

„A kisebbségi statumum és az új alkotmány szerint az ország lakói teljesen egyenlőek és az etnikai származás nem lehet akadály annak, hogy bárki nem foglalhatna el közhivatalt. Mély tisztelettel kérjük Miniszter Urat, úgy a magunk, mint családunk nevében, hogy szíveskedjék engedélyezni és elrendelni a szolgálatba való visszavételünket. Méltóztatassék tekintetbe venni, hogy akkor, amikor a legtöbb megtagadták az eskü letételét és inkább repatriáltak, mi az elsők között voltunk, akik a román államnak hűséget fogadtunk. Ha nincs más lehetőség, kérjük új nyelvvizsga elrendelését, annak igazolására, hogy kielégítő módon beszéljük az állam hivatalos nyelvét.”

Törvényjavaslatot dolgozni a ki az elbocsátott magyar állami tisztviselők és alkalmazottak ügyének rendezésére?

Az illetékes intézmények — mint látható — vonakodnak teljesíteni a magyar volt állami tisztviselők és alkalmazottak kéréseit és ki akarnak térni újraalkalmazásuk elől. Az érdekeltek azonban mégis remélik, hogy ma, amikor a Romániában élő román és magyar nép együttműködésének olyan nagy fontossága van, az ő sérelmük is kielégítő elintéztet nyer.

Megbízható és beavatott helyről különben olyan hírek szivárogtak ki, hogy a kormány már magáévá tette az elbocsátott magyar állami tisztviselők és alkalmazottak ügyét és annak rendezésére törvényjavaslatot dolgoznak ki.

BERECZKY VILMOS

KALANDOROK, SZÉLHÁMOSOK, BANDITÁK

R. SZIGETI GYÖZÖ
REPORTSOROZATA

(2.)

Ha kalandortermészetről lehet beszélni, akkor ez Horváth Menyhértben, Európa egyik legnagyobb szélhámosában ültött testet, akinek művelt dolgairól 8-10 évvel ezelőtt még hasábkot, oldalakat irtak a világlapok.

Sokan tudják még ma is, hogy Horváth Menyhértet, a nagy „Menyust” igen közeli szálak fűzték Kolozsvárhoz.

1930. április havában Menyusra rátevette a kezét a pesti rendőrség. Amikor a hosszú bűnlajstromot fejére olvasták, a szeme se rebcent meg. Aztán a világ legtermészetesebb hangján kijelentette, hogy neki mindezekről tudomása sincsen, most hallott a vádokról először.

Ne vesztessünk sok szót: a budapesti rendőrségnek semmit sem sikerült az alkalommal rábizonyítani Menyusra. Azt azonban már még sem teheték meg, hogy egyszerűen szabadlábra helyezték magyar területen. Utóvégre a magyar rendőrségnek egyéb dolga is akad, nemcsak, hogy mindig Menyus lábnyomában járjon, mintha valamelyik rangjeltve utazgató indiai maharadsza lenne. A budapesti hatóságok tehát kiutasították Horváth Menyhért valamikor Kolozsvár falai között látták meg először a napvilágot és másképpen is idevaló illetőségű, tehát áttették a román határon.

Horváth Menyhért minden világnyelven beszél, minden európai főváros fogházában ült hosszabb-rövidebb ideig.

A jómodor és jólőtözködés terén vetekedett bármely született arisztokrátával. Ez volt a főerőssége, védő és támadó fegyvere, mint minden nemzetközi kalandornak. Ha bármely okból hiányoztak az eszközei, hogy a jólétben dúsuló, kifogástalan gentleman-t megjártszassa, olyan tehetetlennek és kiszolgáltatottnak érezte magát, mint akinek kezét-lábát összekötözték.

Tíz esztendővel ezelőtt történt, még 1927-ben, hogy amikor kiszabadult a bécsi rendőrség kezeiből, teljesen lerongyolódott volt. Elfogatása előtt, a rendőrség elől menekülve, hirtelen szállt le vonatjáról, mert észrevette, hogy figyelik Böröndjei ruhákkal, fehérneműkkel, cipőkkel tele, a vonaton maradtak és gazdájuk nélkül utaztak tovább. Nem is kerültek meg többé soha.

Menyusnak bő ruhatarából mindössze az maradt meg, amit éppen magán hordott. Ez az utazóruha is megkopott, megfakult a fogházban. Pénze nem volt, hogy újat vásároljon. Pedig csak elegánsan tud „dolgozni”.

Hogyan segítsen magán?

Kikutatta zsebeit. Nehány schillingje maradt mindössze. Amennyi egy jobb szállodai szoba egy napi ára...

Az egyik jónevű bécsi szállodából telefonmegrendelést kap egy nagyruhász, hogy a megadott számú szobába küldjön fel próbára középtermetre való sötétszürke öltönyt.

A megrendelést azonnal teljesítik és az egyik alkalmazott, aki mértékfelvételhez is ért, utnak indul a kiválasztott öltönnyel.

A felpróbált ruhában a vendég pár lépést tesz a tükör előtt.

— Kabát, mellény jó, — mondja — mindössze a nadrágot kissé hosszúnak találom. Meg tudják ezt Önök rövidesen igazítani?

— Negyedóra alatt — mondja megnyugtató mosollyal a segéd.

— Kérem, vigye akkor vissza a nadrágot és mondjuk egy óra múlva, mivel közben el kell távozzom, hozza vissza megrövidítve.

TESTEDZÉS

Párisba kapott meghívást Bukarest labdarugóválogatottja

(BUKAREST.) A diadalmas külföldi portyájáról tegnap visszaérkezett román válogatott csapat, amelynek gerincét a fővárosi egyesületek játékosai alkották máris újabb meghívást kapott. A csapat február 19-én Párisban mérkőzik a francia főváros legénységével. A mérkőzés vé-
vansát még ebben az évben Bukarestben lejátszák.

Páris ellen Bukarest csapata a következő összeállításban teszi fel a küzdelmet:
David — Sfera, Albu — Vintila, Răsina, ru, Demetrovici — Orza, Floesteanu, Bătrăky, Bodola, Bogdan.

Ladányi Gedeon nyerte Magyarország gyorskorcsolyázó bajnokságát, Botond Évi a női, Terák Elemér a férfi műkorcsolyázó bajnok

(BUDAPEST.) Vasárnap fejezték be a városi ligeti műjégy pályán Magyarország gyors- és műkorcsolyázó bajnokságait. A gyorskorcsolyázó bajnokságot a kitűnő formában levő Ladányi Gedeon nyerte 200.606 ponttal, 2. Hidvéghy, 3. Bácskay, 4. Wintner, 5. Ladányi Ernő.
A második nap eredményei:
5000 m: 1. Ladányi Gedeon 8 p 50.9 mp,
2. Hidvéghy 8 p 50.13 mp.
1500 m: 1. Ladányi Gedeon 2 p 27.8 mp,
2. Bácskay 2 p 28.3 mp.

A műkorcsolyázó bajnokságok eredménye a következő:

Férfi bajnokság: 1. Terák Elemér 242.98 p., 2. Kállai, 221.92, 3. Király Zoltán, 4. Király Ede.

Női bajnokság: 1. Botond Évi 268.08 p., 2. Botond Györgyi, 3. Szécsi Ágnes, 4. Popp Márta.

Párosbajnokság: 1. Szekrényessy testvér pár 11.51 p. 2. Bass-Barcza, 3. Szilassy-Kertész.

MARINESCU TÁBORNOK LESZ A ROMÁN LABDARUGÓSZÖVETSÉG ELNÖKE. Bukarestből jelentik: Tilea Viorel, a román labdarugószövetség elnökét londoni követévé neveztek ki, s így a szövetségben viselt elnöki tisztségét nem töltheti be. Helyébe Marinescu tábornok egészségügyi minisztert fogják megválasztani. Marinescu tábornok, hogy elfoglalhassa tisztségét, lemondott a bukaresti Venus és a Rapid elnökségéről, mivel új állása összeférhetetlen az egyesületi tisztséggel.

Smoke Eaters—LTC 2:1 (1:1, 1:0, 0:0). A kanadai füstevők Prágában csak igen nagy küzdelem után győztek.

Elmaradt a segésvári korongozók kolozsvári vendégjátéka. Az országos korcsolyázó bajnokság keretében vasárnap kellett volna lejátszani a KKE—Segésvári TV mérkőzést a kolozsvári sétatéri jégy pályán. A mérkőzés azonban a segésvári csapat megnevezése miatt elmaradt. A bajnok ki mérkőzés helyett a KKE barátságos meccset játszott a kolozsvári egyesület ellen. Győzött a KKE 3:2 (1:1, 1:0, 1:1) arányban. A gólokat dr. Nagy, Ciuca és Pusztay, illetve Bornemissza és Mihályffy ütötték.

Olasz bajnokság. Torino—Juventus 3:2, Liguria—Triestina 2:0, Modena—Novara 1:1, Bologna—Napoli 6:1, Genova—Bari 8:0, Ambrosiana—Livorno 3:1, Milan—Lucchese 2:1, Lazio—Roma 2:0.

Kedden megkezdli tornatermi edzéseit a Victoria. Öt hét múlva, ha az időjárás lehetővé teszi, megkezdődnek a nemzeti bajnokság küzdelmei. A küszöbönálló bajnoki mérkőzések munkára készítik a csapatokat. A legtöbb NB egyesület már lázasan készül a tavaszi harcokra. Az előkészületekről a Victoria sem marad le. Kedden délután az UEC otthonában megkezdte már a tornatermi edzését a kék-sárgák csapata.

Kiss György, Románia súlydobó bajnoka — a KAC-ban. Kiss György, az UDR kitűnő atlétája, aki tavaly megnyerte Románia súlydobó bajnokságát, a KAC-ba lépett. A kolozsvári atléták együttese nagyon megerősödik Kiss belépésével, aki most kététhónapos tanulmányuton van Magyarországon.

Korányi Délamerikába megy! Budapesti jelentés közli, hogy Korányi, a magyar válogatott csapat világhírű játékos a Délamerikába megy és végleg ott telepedik le. Korányi távozása érzékeny vesztesége a magyar labdarúgásnak.

Pár perc múlva egy másik áruház telefonján jelentkezik ugyanannak a szállodának ugyanaz a vendége. Kéri, küljenek fel neki középtermetre való sötétszürke öltönyt.

A kérést azonnal teljesítik. A próbánál a megrendelő nem sok hibát fedez fel. A nadrág kifogástalan, mindössze a mellény és a kabát gombjait kell átvárni.

A segéd maga kéri, hogy itthagyhassa nadrágot, amíg a gombokat a nagy-

Fodor Henrik dr., a magyar labdarugó-sport „külgyminisztere” bizonytalan időre szabadságra ment s többé nem foglalja el hivatalát, amelyet vitéz Kemenessy Sándor veszi át Fodor dr. távozása a színdolgozatok intézkedésekkel áll összefüggésben.

Háda Józsefet, a Ferencváros válogatott kapusát egyesülete súlyos pénzbüntetéssel sújtotta sportszerűtlen viselkedés miatt. Lázárt, a világhírű fedezettjátékost viszont hasonló vétésért szintén elítélte.

A kolozsvári sakkbajnokság állása

A kolozsvári sakkbajnokság első osztályának egyik legizgalmasabb küzdelme, amely a helyezések sorsára is döntő befolyású lehet. Balogh és Udvari között folyt le. Balogh gyengén kezdett és Udvari döntő fölénybe került, de a helyzetet nem tudta kellő eréllyel kihasználni. Balogh ügyes taktikával fokozatosan erősítette hadállását, végül is sikerült bástya ellenében vezért nyernie és ezzel Udvarit megadásra kényszerítette. Az élvonalba tört Losonczy is, aki legutóbb pontos végjátékkal győzte le Muresant. Dr. Bródi-nak két félbemaradt játszmája van, mind kettő nyereséi esélytel. Muresan 4 lejátszott mérkőzésből csak másfél pontot tudott szerezni, de újabb négy pontja van veszélyben, mert a kitűzött mérkőzésekre nem jelent meg és ellenfelei a pontoknak javukra írását kérték, aminek a vezetőség eleget is fog tenni, ha Muresan távollétét kellő módon nem igazolja. Dr. Szabó nehéz helyzetből szép játékkal győzött Róth ellen. Legközelebb kerül eldöntésre a nagy izgalommal várt Udvari—Kilin Béla és Balogh—Losonczy mérkőzés, melynek kimenetele talán véglegesen tiszta a három első helyezés kérdését, amelyet lényegesebben csak a dr. Bródi—dr. Szabó mérkőzés befolyásolhat.

Az első osztályban a pillanatnyi helyzet a következő:

1. Balogh 7 győzelem, egy vereség, 7 pont.
2. Losonczy 7 győzelem, 1 vereség, 7 p.;
3. Dr. Bródi 4 győzelem, 2 döntetlen, 5 p.;
4. Udvari 4 győzelem, egy döntetlen, 2 vereség, 4 és fél p.

A harmadik osztály két csoportjában a következő végeredmény alakult ki: 1. Csőregi Kolping 8 pont, 2. Máthé KMSC 7 p., 3. Rónai KMSC 6 és fél p.; 4. Angi Béla KMSC 6 p.; 5. Zwerli Kolping 5 és fél p.; 6. Angi Árpád KMSC 3 és fél p.; 7. Turturean UEC 2 és fél p.; 8. Magyarosi KMSC 2 és fél p.; 9. Rácz KMSC 2 és fél p.; 10. Babos KMSC 1 pont.

Áruház műhelyében átvárják. A megrendelő fejbőlintással megengedi, hogy a nadrág maradjon.

A segéd eltávozása után Horváth Menyus divatos, elegáns sötétszürke öltönyben távozott el a szálloda melléklíjlatán. Igen jó megfigyelőnek kellett volna lennie annak, aki észreveszi, hogy a kabát és a nadrág színe egy árnyalattal eltér egymástól.

(Folytatása következik.)

B. csoport: 1. Dr. Deutsek KMSC 8 és fél pont; 2. Merza Kolping 8 p.; 3. Studnicska Kolping 7 p.; 4. Izsák KMSC 7 p.; 5. Crisan UEC 7 p.; 6. Vasilescu KMSC 5 p.; 7. Asztalos III. KMSC 5 p.; 8. Hengei Kolping 3 és fél p.; 9. Asztalos I. KMSC 2 p.; 10. Kósa KMSC 1 p.; 11. Asztalos II. KMSC fél pont.

Mindkét csoport első öt helyezettje a tizes döntőbe jutott, melynek sorsolása és megnyitása vasárnap, január 15-én délután 4 órakor lesz a Str. Baron L. Pop 3 szám alatt.

Rádió

KEDD, január 17.

Lur resti. 6.45. Ritmikus torna, rádió-hírek, reggeli hangverseny, háztartási és orvosi tanácsadó 7.45. Reggeli műsor befejezése. 12. Déli hangverseny 13. Időjelzés, időjárásjelentés, kulturális és sport-hírek, vízállásjelentés. 13.10. Operalemezek. 14.10. Hírek, időjárásjelentés, rádió-híradó 14.30. Mutaffin mandolin zenekar. 15.10. Rádióhírek. 18. Időjárásjelentés. — 18.02. Előadás. 18.17. Botez testvérek zenekara. 19. Előadás. 19.15. Hangverseny. — 19.40. Pia Igy hangversenye 20. Jugoszláviai est. Hangverseny 21. Emlékezés Mária királynéről, felolvasás. 21.15. Mozart requiem rádiózenekar. 22. Rádióhírek, sport hírek. 22.15. Hangverseny. 22.45. Lemezek. 23. Rádióhírek. 23.15. Könnyű zene.

Budapest I. 7.45. Torna, hanglemezek, éternd. 11. Hírek. 11.20. Felolvasások. — 13.10. Hanglemezek. 13.30. Hírek. 14.30. Szalonzene. 15.35. Hírek. 17.10. Asszonyok tanácsadója. 17.45. Hírek. 18. Felolvasás. 18.30. Ének zongora kísérettel. 19. Előadás. 19.35. Cigányzene. 20.05. Hírek. — 20.50. Előadás versekkel. 21.15. Hangverseny. 22. Külügyi negyedóra. 22.40. Hírek. 23. Zongoraverseny. 23.45. Jazz zene. 24.40. Franciányelvű előadás. 1.05. Hírek.

Széljegyzetek a köszönő-levelekre

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A „Jóestét!” karácsony előtti cikkét irt „Hatéves kisfiam várja az angalt” címen. Urinő, intellektuel anya fájó szívvel megirt levelét ismertették benne, aki kisfiának nem tud karácsonyfát állítani, csak meséssel, színes fantáziájával tud gyermekének örömet szerezni. Mint annak idején közzöltük is, cikkünk meleg szívekre talált, mert jöttek is a szeretetadományok, hogy a 6 éves kisfiúcska boldog karácsonyához valamivel hozzájáruljanak. Most levelet kaptunk az édesanyjától, köszönőlevelet és úgy éreztük, hogy ezt a levelet nem tehetjük páprikosárba minden szó és megjegyzés nélkül. Egyes részleteit nyilvánosságra hoztuk.

— Ugy értem, hogy köszönetet kell mondanom azokért a meleg emberszeretettel és finom lélekkel megirt sorokért, amelyek segítségével megértettem, hogy az én kisfiám se várja hiába az angalt... Ki mondja még, hogy az emberek rosszak? Nem, nem az emberek rosszak, csak a pénz démona fertőzi meg őket az egoizmus bacillusaival. Mert, mit láttunk? Szegény egyszerű emberek lemondanak saját szűk ségleteiről, hogy másnak örömet szerezzenek. De hol maradtak a villanyvilágított karácsonyfák alatt, drága játékszerekkel játszadozó gyermekek szülei, akik tényleg nem érezték volna meg költségvetésükben, ha gyermekük kinőtt kabátját elküldték volna kisfiának, aki így mégis csak kabát nélkül maradt. Mert a szegény ember felhasználja ruháit, míg egy tenyérnyi ép posztó van benne...

— De jól esett a szeretett és együttérzés melege, amellyel a kevésbé tehetősek körülvettek, cukorkák, gyertyák, sütemények alakjában kifejezésre jutottak. Szeretném megköszönni külön mindenkinek. A kis Dolnitának, aki még levelet is mellékel, kis szívében sok meleg szeretettel még csókot is küldött. És mindenkinek, aki megérti, mi a Karácsony este fűtetlen szobában... Mikor nagy hallgatás ül a mellünkre és csak lopva nézünk egymásra, szánakozó, félő tekintettel...

— Ez a melegség visszaadta az életbe vetett hitemet, az emberrel iránt a bizalmat, kétségbeesés helyett minden erőmet megfeszítve fogok küzdeni, hogy sorsom elakadt kerekét kiemeljem a pocsolból. Hogy jövő Karácsonykor ne én legyek, aki elfogad, hanem aki ad. Mert jobb adni, nagyobb öröm, mint elfogadni...

Nem akarjuk az intellektuel lélek hozánk bizalommal irt levelét teljes egészében ismertetni, de örömmel könyveljük el, hogy cikkeink nyomán kinyíltak a szívekben a szeretet rózsái úgy az adakozók, mint az elfogadók lelkeiben is, aki a szegény adományokban megnyilatkozott szeretetet ilyen meleg érzéssel fogadta.

—o—

Hirek

NAPTÁR. 1939. Január 17, Kedd. Róm. kat.: Antal. Prot.: Antal. Ort.: Antoniu. Izr.: 26 Tebeth.

VIDÉKI ELŐFIZETÉSI ÁRAINK:
Egész évre 550, fél évre 280, negyedévre 150, egy hónapra 50 lej.

JÓESTÉT!

DIJNYERTES HALANDZSÁK

Egy angol diákújság (University Correspondent) díjakat tűzött ki a legjobb diákhalandzsákra. Rengeteg pályázat érkezett be a versenyre. A következők három díjazottja:

— A zivatar betegség A kutyák és a menyézetek karjával meg.
— A lordok háza és a alsóház olyan helyek, ahol krikettet székeltak játszani.
— Csend az, amit az ember nem hall, amikor hallgat.

— **Ügyeletes gyógyszerárak.** Január 14-én, szombaton reggeltől január hó 21-éig, szombaton reggelig a következő gyógyszerárak teljesítenek éjjeli szolgálatot: Dr. Hintz, Unirii-tér; Dr. Halász, Cuza Voda-tér; Flohr József, Regele Ferdinand-ut; Diana, Jorga-ucca.

— **JÓ ÉS OLCSÓ BÖRT ÉS TALPAT** Kozák bőrzületben kaphat. Cluj, Piata Mihai Viteazul 15.

Tűzifarendelését Friedmann fatelep

a beállott hideg időre való tekintettel
előnyös árban azonnal lebonyolítja C. Marechal Foch 137. Tel.: 22-86, 33-01.

— **DR. PUSKÁS GYÖRGY** rendel csecsemő és gyermekbetegeknek d. e. 10-12, d. u. 4-6-ig a Ref. Diakonissza kórházban, Str. Calvin No. 2, ugyanott megnyitott a vezetése alatt álló csecsemő tej- és tápszer konyha. Tel.: 36-72.

— A kivitel lehetősége fokozását kéri a romániai gabonaexportőrök. Bucurestiből jelentik: A romániai kereskedelmi és iparkamarák szövetsége a besszarábiai kereskedelmi és iparkamarák előterjesztése közben járt a földművelésügyi minisztériumnál, engedélyezze, hogy a romániai gabonaexportőrök használhasák Bugaz kikötőjét is, mert a constantai kikötő befogadóképessége már nem elegendő és az exportrendeltetésű gabonával megrakott vasúti kocsik nem helyezhetők el a kikötői raktárakban. Ez a körülmény hátrányosan befolyásolja a romániai gabonaexportőrök tevékenységét.

— **Fiókszerkesztőséget állít fel** Bucurestiben két francia lap. Bucurestiből jelentik: A nyugati sajtó egyre nagyobb jelentőséget tulajdonít Romániának. Ezt bizonyítja, hogy a Paris Soir és a Paris Midi francia lapok külön szerkesztőséget állítottak fel Kelet-Európa részére Bucuresti székhellyel. A Paris Soir bucurestii szerkesztőségének vezetője Leon Hermann, aki annak idején Louis Barthou francia külügyminisztert elkísérte nagyjelentőségű romániai útjára. Barthou tudvalevőleg a marseillei merénylet egyik áldozata lett.

— **Két munkanélküli halálraégett a salakdombon.** Budapestről jelentik: Két rejtélyes haláleset foglalkoztatja a budapesti rendőrséget. Az újpesti Baross ucca 99. szám alatt levő Pollák Hermann részvénytársaság telepén a salakdombokon két férfi hullájára bukkantak, amelyeknek súlyos égési sebek voltak láthatók. A rendőrségnek az a feltevése, hogy két munkanélkülről van szó, akik a hideg elől a salakdombokon kerestek menedéket. A salakból kiáramló szénázok kábították el és a még ki nem hűlt szénmaradék égette halálra őket.

Ünnepélyesen beiktatták tiszttségébe dr. Hintz Györgyöt, a lutheránus egyházközség új főgondnokát

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A kolozsvári lutheránus egyházközség a nemrég elhunyt dr. Péter Béla örökébe dr. Hintz Györgyöt, a közbecsülésben álló szerencsét választotta meg főgondnokává. Dr. Hintz György főgondnoki beiktatása a vasárnapi istentisztelet keretében, ünnepélyes külsőségek között történt meg. A zsufoltság megtelt lutheránus templomban Járosi Andor lelkész, teológiai magántanár mondott fekkölt gondolatokban gazdag imát. Alberti Richard városi lelkész tartotta meg a beiktató beszédet, amelynek során szólt a főgondnok nemcsak hivatásáról, méltatta dr. Hintz György egyéniségét, érdemeit. Alberti lelkész nagyhatású beszéde után dr. Hintz György meghatódva mondott köszönetet az egyházközség minden tagjának azért a bizalomért, amellyel őt e fontos tiszttségbe emelte. Az üdvözlések során Tárkányi György ny. kollégiumi tanár, egyházközségi főgondnok a református egyház nevében köszöntötte dr. Hintz Györgyöt, az unitárius egyházközség jókívánságait pedig Pálffy László főgondnok felmondta. Az üdvözlésekre dr. Hintz főgondnok külön-külön is könnyes szemmel mondott köszönetet.

Öt súlyos sebesültje van a tegnapi két ródliszercsétlenségnek három főiskolai hallgató, egy diák és egy tisztviselő a szerencsétlenség áldozatai

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A ródliszercsétlenség vasárnap újabb súlyos áldozatai voltak. Két szerencsétlenség is történt a Hója-erdőben, illetve a Török-vágáson, amelynek öt súlyos áldozata van.

Vasárnap délelőtti fél 11 órakor arról értesítették a mentőket, hogy egy ródlí, amely a Török-vágás tetejéről nagy iramban száguldott lefelé, nekivágott egy autónak és a ródlí utasai: négy fiatalember súlyosan megsebesültek. Mindkét mentőautó azonnal üzembe lépett. Dr. Metian, dr. Florescu és dr. Arieșanu mentőorvosok siettek ki az autókhoz a helyszínre, ahol megdöbbentő látványnak voltak tanúi. Négy vörös, összeronsolt, rendkívül súlyos sebekkel elborított fiatalembert találtak a helyszínen. Azonnal megkezdtek a segélynyújtást. A leg-súlyosabb sebesültet, Mendelsohn Heinrich 24 éves orvostanhallgatót részeltették elsőnek segélyben. Eszméletlen kívül volt, súlyos sebek borították testét és mint a mentőorvos megállapította, agyrázkódást szenvedett. Társa, Klein Ernő 24 éves Str. Bai 41. szám alatt lakó orvostanhallgató balcomb-

csontját törte el és azonkívül minden valószínűség szerint medencecsontja is megrepedt. Testét több igen súlyos roncsolt seb borítja. A ródlí harmadik utasának, Eisler Béla 23 éves tisztviselőnek, aki Str. Berde 24. szám alatt lakik, jobb felsőkarja eltört. Rendkívül veszedelmes nyílttörést szenvedett. A ródlí negyedik utasa, Naftali Sándor 22 éves orvostanhallgató, Dragalina 24. szám alatti lakos, az izgalmak és az összeütközés következtében támadt nagy lelki megrázkódtatás következtében idegsokkot kapott. A mentők az összes sebesültet be szállították a klinikára és értesítették a rendőrséget, amely bevezette a vizsgálatot annak megállapítása végett, hogy a szomorú befejezést ért ródlízás, illetve összeütközés miatt kit terhel a felelősség.

A másik ródliszercsétlenség áldozata Cojocaru Antal 25 éves kereskedelmi akadémiai hallgató. A fiatalember a Hója-erdő egyik emelkedésén szánkázott és a ródlí zökkenése következtében a szánkó alá került. A baleset következtében lábát törte. Őt is be szállították a klinikára.

Nyomában van a rendőrség a fővárosi gyilkosság tettesének

(BUCURESTI.) A fővárosi rendőrség erőiesen folytatja a nyomozást annak a négy álarcos rablónak a kézrekerítése érdekében, akik péntekről szombatra virradó éjszaka a Dobroteasa-uccában rablótámadást kíséreltek meg Weiner Dávid mézárasmester és családja ellen. A rablók — amint tegnapi számunkban megírtuk — halálra sebeztek az őket üldöző egyik rendőrt. A nyomozó hatóságok a rablógyilkosok nyomában vannak és lefogásuk rövid idő kérdése.

— **Bűnügyi zárlatot rendeltek el a valutacsempészessel gyanúsított dr. Popp Cornel fővárosi ügyvéd vagyonára.** Bucurestiből jelentik: A biharpüski határállomáson leleplezett valuta csempészésnek, amely alkalomkor — mint annak idején megírtuk — megállapítást nyert, hogy dr. Popp Cornel fővárosi ügyvéd sofőrje az automobilban elrejtve 600.000 lej értékű idegen valutát akart a határon át csempészni, szenzációs, új fejleményei vannak. A lefolytatott hivatalos vizsgálat során megállapítást nyert, hogy az ügyvéd már korábban jelentős értékeket csempészett ki az országból. A hatóságok házkutatást tartottak az Ailea Corbescu uccai lakásán és az állam kára megtérítésének biztosítása érdekében bűnügyi zárlatot foganatosítottak az ügyvéd pazar fényűzéssel berendezett lakására és minden egyéb vagyonára is.

350 faluban 7200 faluvezeztő kezd meg a kötelező társadalmi szolgálat értékes munkáját

(BUCURESTI.) Január 18-án lép a kötelező társadalmi szolgálatról szóló szabályzat. A szabályzat életbeléptetése után rövid idő múlva megkezdik a kötelező társadalmi szolgálat gyakorlati megvalósítását. A falvak társadalmi helyzetének, kulturális és gazdasági viszonyainak megjavítása érdekében 350 romániai faluban 7200 intellektuális ifjú csapatokba osztva indítja meg a kötelező társadalmi szolgálat munkáját. Ezeket a faluvezeztőket külön szaktanfolyamon fogják kiképezni nemes hivatásuk betöltésére.

A bejelentőhivatali tisztviselőt felmentette a törvényszék

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A kolozsvári törvényszék Varduca-Breban-Fatu tanácsa tegnap hirdette ki az ítéletet a kolozsvári rendőrségnél történt állítólagos szabálytalanságok ügyében. A vizsgálóbíró vádat emelt négy lakásbejelentőhivatali tisztviselő ellen, akiket hivatalos hatalommal való visszaélésért állították a bíróság elé. Goldstein Golestein Nicolae és Dumitru Ionel volt rendőrségi alkalmazottak ellen pedig az volt a vád, hogy a felelő vámnál a vásárra érkező parasztoktól különböző címeken jogtalanul illetékeket szedtek. A törvényszék a négy bejelentőhivatali tisztviselőt felmentette a vád alól, míg Goldstein Golestein Nicolae és Dumitru Ionel távollétükben 3-3 évi elzárással sújtotta.

Szállításokat ellenőrző és irányító legfelsőbb tarifa-bizottság alakul

(BUCURESTI.) Ghelemegeanu köz-munka- és közlekedésügyi miniszter megbeszélést tartott a légügyi és tengerészeti minisztérium vezetőivel, amely megbeszélés eredményeképpen a szállításokat ellenőrző, irányító legfelsőbb tarifatanács létesítését határozták el. Ez a bizottság elsősorban az összes szállítástechnikai fejlesztését fogja elősegíteni és olyan tarifapolitikát fog kidolgozni a kormány részére, amely megfelel az ország nemzetgazdasági érdekeinek.

Méhésznapi Kolozsváron

Az erdélyi méhészetnek nagy ünnepe évenként az Erdélyrészi Méhész Egyesület közgyűlése. Ebből az alkalomból a méhészek nagy számban szoktak Kolozsvárra érkezni a legtávolabbi vidékekről is, mert a közgyűléssel kapcsolatban rendszerint magas színvonalú szakelőadásokat szokott az egyesület rendezni. Az idén február 2-án, Gyertyaszentelő napján délután 4 órakor tartja meg az egyesület a közgyűlést, amely alkalomból a közgyűlést folytatól dr. Örsösy Pál Zoltán az európai hírnévnek örvendő szaktudós is előadást tart.

Az EME az utóbbi években öröndetes fejlődésnek indult Hivatalos lapja, a Méhészeti Közlöny egészen modern, új formában, nagyobb terjedelemben jelenik meg január 1-től. Az egyesület 5 éves munkatervet dolgozott ki és az 1938. esztendő már ennek keretében folyt le, ezért is jóval nagyobb az érdeklődés az egyesület működése iránt a méhészek széles rétegében. Az egyesület az Erdélyi Gazdasági Együttel együtt átköltözött a Muresanu-uccából a Regál-ucca 16. szám alá és közgyűlést is ott fogja megtartani. Az egyesület évi tagdíja 100 lej, amelynek ellenében a tagok az egyesület hivatalos lapját is kapják.

**A marosvásárhelyi
iparosok küldöttsége
a kisebbségi főkörmány-
biztosnál**

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Szombaton délelőtt Demeter Béla lapszerkesztő dr. Silviu Dragomir kisebbségi főkörmánybiztos elé vezette a marosvásárhelyi iparosok küldöttségét, amelynek tagjai Bustya Béla, Bányai György és Radó Sándor voltak és akik előterjesztették az iparosság égető problémáit és sérelmeit. A főkörmánybiztos megértéssel hallgatta a küldöttség panaszát és megígérte, hogy érdemben kivizsgálja azokat. Kérte a küldöttséget, hogy a kívánságokat, panaszokat adatszerűen írásban terjesszék elő és mindent el fog követni, hogy ezeket az égetően sürgős kérdéseket megnyugtatóst keltő módon elintézzék.

Csúzt, köszvényt és minden hüléstől
eredő fájdalmat azonnal megszüntet a
valódi Diana sósborszesszel való be-
dörzsölés.

Brassóban tartóztatták le a kolozsvári betörések lettesét

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Nótórius tol
vajt tett ártalmatlanná a rendőrség. Az
utóbbi napokban sorozatos betöré-
slopások történtek Kolozsváron ame-
lyeknek tettése — a nyomozó közegek
megállapítása szerint — Dávidovics
Ferdinand, Zernesti községi jócsalád-
ból származó, de rossz utra tévedt fia-
talember. A rendőrség bünygyi osztá-
tya megállapította azt is, hogy Davi-
dovics Brassóban tartózkodik és a
Neagra uccában akik. A brassói rendőr-
ség a kolozsvári bünygyi osztály meg-
keresésére Davidovicsot tegnap letar-
tóztatta és ma reggel megkezdte valla-
tását. Davidovics Ferdinand kihallga-
tása lapzártakor még folyik.

— Dr. Müller M. Stockholmból haza
érkezett, ideggyógyászati rendeléseit
újra megkezdte C. Reg. Ferdinand 23.
(Bejárat: Str. Xenopol.)

— ELTEMETTÉK HERING FERENCET, AZ EGERESI GIPSZGYÁR ALAPÍTÓ IGAZGATÓJÁT. Szombaton délután nagy részvét mellett temették el Egeresen a római katolikus egyház szertartása szerint Hering Ferencet, az egeresi Gipsz- és Vegyigyár alapító igazgatóját. Az elhunyt mintegy 40 éven keresztül vezette az általa alapított egeresi gipszgyárat, jelentékeny ténvezője volt az erdélyi kereskedelmi és ipari életnek és tevékenyen kivett részét a magyar kisebbégi kulturmuzgalmakból. Pár nappal előzt szivembolia lépett fel nála, amely 64 éves korában tragikus hirtelenséggel megölte.

— XI. PIUS PÁPA VERESS ERNŐT, A KOLOZSVÁRI BELVÁROSI EGYHÁZKÖZSÉG PLEBÁNOS HELYETTESÉT RENDKÍVÜLI PÁPAI KAMARÁSSÁ NEVEZTE KI. A bukaresti pápai nuncius hivatalosan értesítette a kolozsvári Szent Mihály egyházközség plebániáját, hogy XI. Pius pápa Veress Ernőt, a belvárosi római katolikus egyházközség plebános helyettesét számfeletti pápai kamarássá nevezte ki. Veress Ernő, mint szentszéki tanácsos, eddig is rendkívül értékes munkát fejtett ki az egyházközség életében és mint a Szent Mihály egyházközség helyettes plebánosa nemcsak a lelki élet irányítója volt, hanem az egyházközség iskoláinak, intézményeinek gazdasági ügyeit is nagyon hozzáértéssel intézte. Veress Ernő kitüntetése a lelkiismeretesen végzett öntudatos munka értékes megbecsülése. Az előléptetés általános és osztatlan örömet keltett a hívők között, akiknek körében Veress Ernő nagy népszerűségnek és általános megbecsülésnek örvend.

**Nagyszabásu ünnepségek lesznek
február 27.-én az új alkotmány életbe-
léptetésének napján**

(BUCURESTI.) Február 27-én, az új román alkotmány életbeléptetésének napján nagyszabású ünnepségeket fognak rendezni az egész országban. Hogy az állami tisztviselők és a magánalkalmazottak is részt vehessenek a nagyszabású ünnepségeken, amelyeket Bucurestiben és a tartományokban szé- helyén tartanak meg, hivatali munka- szünet lesz február 27-én. Az összes templomokban ünnepélyes istentiszte- letet tartanak, majd nagyszabású ün- nepséget, amelyen az új alkotmány- törvény alapvető rendelkezéseit fogják ismertetni.

Ismeretlen tettesek kifosztották dr. Herskovits fogorvos és Muresan anyakönyvvezető lakását

(CLUJ—KOLOZSVAR.) Két betöré-
ses lopást jelentettek be a kolozsvári
rendőrségen. Ismeretlen tolvajok teg-
nap estefelé betörték dr. Herskoviits
Lajos Reg. Ferdinand ut. 121. szám
alatt levő fogorvosi rendelőjébe, majd
— miután ott nagyobb értékű műszere-
ket nem találtak — átmentek az orvos
magánlakásába és azt teljesen felfor-
gatták. Feltörték a szekrényeket, az
asztalfiókokat és végül rábukkantak az
egyik kazettában levő 30—35.000 lej
értékű ékszerekre, amelyeket maguk-
kal vittek

Tegnap a délutáni órákban titokzatos egyének Muresan Gheorghe, a vá-

URANIA MOZGO

ÉVA

LEHÁR FERENC örökbecsű operettje. Főszerepekben:
SCHNEIDER MAGDA, TARRÓCH

SCHNEIDER MAGDA, HANS SÖHNKER, ADELE SANDROCK, H. RÜHMANN

Összeült a Népszövetség tanácsa

Angol képviselők Budapesten — Amerika megtiltotta hadirepülőgépek külföldi szállítását

(GENF.) A Népszövetség tanácsa ma, hétfőn kezdte meg tanácskozásait Sandler elnökletével. A tanács első sorban a spanyol polgárháború kérdésével foglalkozott, majd a danzigi helyzetet veszi tárgyalás alá. Megállapítást nyert ugyanis, hogy Danzigban is életbe léptették a zsidó lakosság ellen a nürnbergi határozatokat, amely éles ellentétben van a szabadállam alkotmányával. Foglalkozni fog a Népszövetség tanácsulése a kínai—japán viszállyal is.

AMERIKA ÉS A KÜLFÖLDI REPÜLŐGÉPSZÁLLÍTÁSOK

(WASHINGTON.) Cordell Hull, az Egyesült Államok külügyi államtitkára felhívást intézett a birodalom területén működő valamennyi repülőgépgyárhoz, hogy a lehetőséghez képest kerüljék a külföldre való szállítást. E tekintetben egyedül Nagybritánia képezhet kivételt. A rendelkezésre az birta rá Hullt, hogy az Egyesült Államok kormánya az eddigienél is hatalmasabb fegyverkezési programot dolgoz ki és a repülőgépgyáraknak kizárólag az állam szükségleteit kell kielégíteni.

ANGOL KÉPVISELŐK BUDA-
PESTEN

(BUDAPEST.) Több angol képviselő nemrég úgy határozott, hogy európai körútjukon felkeresik a magyar fővárost is. Elsőnek Henry Brewster jött el, aki vasárnap éjszaka érkezett Budapestre. Őt követte Arthur Hendersohn munkáspárti képviselő. Anglia volt külügyminiszterének fia. Hendersohn tudvalevőleg tavaly már járt Magyarországon, ahol tanulmányozta a csehszlovák—magyar problémát. Tárgyalta az illetékes politikai tényezőkkel, azután Prágába ment és ismertette a magyarok álláspontját. Hendersohn most ismét több magyar államférfivel beszélt, majd sir Knox budapesti angol követvel tárgyalt. Azután Eckhardt Tibort, a kisgazdapárt elnökét kereste fel, akivel együtt ebédel.

Henry Brewster a „Hétfői Reggel“ munkatársának érdekes nyilatkozatot

helyén tartanak meg, hivatali munkaszünet lesz február 27-én. Az összes templomokban ünnepélyes istentiszteletet tartanak, majd nagyszabású ünnepséget, amelyen az új alkotmánytörvény alapvető rendelkezéseit fogják ismertetni.

A két károsult írásbeli feljelentésére a rendőrség közegei megindították a nyomozást a veszedelmes betörők kézrekerítésére. Hogy az ékszereken kívül milyen értékeket vittek még el a hivatlan látogatók, azt nem lehetett pontosan megállapítani. A bünygyi osztály véleménye szerint mindkét betöréses lopást nemzetközi ékszertolvajok követtek el.

adott európai utitapasztalatairól. Elmondotta: mindig az volt a meggőződése, hogy a legsúlyosabb problémákat is el lehet békés eszközökkel intézni. A müncheni és bécsi határozatok utáni események teljesen igazolták felfogását. Brewster sajnálatának adott kifejezést, hogy Munkács és Ungvár körül megint nem az igazságnak szelleme szorult állapították meg az új határokat. Ezt a tévedést sürgősen orvosolni kell. Eppen úgy sürgősnek tartja, hogy a magyar—lengyel területi kapcsolatok valóra váltsák és az új határokat Magyarországra nézve kedvezően oldják meg.

MOSZKVÁBA ÉRKEZETT AZ
ÚJ BRIT NAGYKÖVET

(VARSÓ.) (Express.) Lord Chilton utóda William Seeds megérkezett új állomáshelyére Moszkvába és a hét folyamán be fogja mutatni megbízó levelet Kalininnek, a Szovjetuniónak elnökének. A bemutatkozáson meg fog jeleni Litvinov külügyi népbiztos is. Az új követ az angol sajtó szerint igen nehéz időben veszi át hivatalát, mert a szovjet kifelé ma még ismeretlenebb terület, mint valaha volt, viszont soha nem volt olyan nagy szükség arra, hogy az ir államok belső és külső erejét megismerhessék, mint éppen most, amikor az erők csoportosítása az ideológiai ellenfelek között a legadázabban folyik. Áll ez elsősorban az orosz gazdasági és harcászati teljesítőképességre, amelynek a jövő háboruban igen nagy jelentősége lehet.

JAROSS ANDOR DEBRECENBEN

(DEBRECEN.) (Rador.) Jaross Andor tárcánélküli miniszter Debrecenben nagy beszédet tartott, amelyben hangsúlyozta a zsidók kérdése megoldásának és a földbirtokreform keresztültvitelének szükségességét.

Nem akarjuk — mondotta —
tönkretenni a középbirtokokot, de
lefaragjuk a nagybirtok kinövéseit.
Meggisztetjük a kartelleket és a
profit lehetőséget, mert felesleges-
sek a luxuspaloták, viszont szüksé-

ges a mindennapi kenyér és pedig
mindenki számára.

NAGY GYÜLÉS MUNKÁCSON

(MUNKÁCS.) (Ceteka.) Munkács város lakossága tegnap Városi Aladár képviselő elnökelete alatt nagy tiltakozó gyűlést tartott a vizkeresztznapi cseh-szlovák betörés miatt. A gyűlés, amelyet a megrongált városi mozgóképtothonban tartottak meg, Vozár Aladár indítványára határozati javaslatot fogadott el, amelyben hangsúlyozta, hogy megismétlődés esetén nem bízzák megves bizottságra a dolgot, hanem önerőből Vereckéig verik vissza a támadókat. A több ezer főből álló részvevői táviratot intéztek Horthy kormányzóhoz, Imrédy miniszterelnökhöz, Hitler kancellárhoz, Mussolini miniszterelnökhöz és Beck lengyel külügyminiszterhez, követelve a népszavazást Ruszinszko területén.

AZ AMERIKAI FLOTTA MANÖVERE

(WASHINGTON.) (United Press.) Az idei flottagyakorlatok a tervezet szerint messze felülmulják az Egyesült Államok eddigi haditengerészeti manővereit, mert nem kevesebb, mint 180 óriás egység vesz rajtuk részt. E célr. egyesítik a pacifik és az atlantik rajokat. A gyakorlatok célja meggyőződést szerezni arról, hogy a Panama-csatorna komoly háboru esetén megvédhető-e, továbbá, hogy Keletről jövő támadás esetén megakadályozható-e a partraszállás. A manőver vezetői a flotta tengernagya, Claude Bloch, továbbá Adolphus Andrews és E. C. Kalbsfus ellentengernagyok. A haditengerészet gyakorlataival kapcsolatban sor kerül a légihaderő foglalkoztatására is, különös tekintettel arra, hogy ezidén első ízben mutatkoznak be a világ legnagyobb repülőgépanyahajói, az Enterprise és a Yorktown egyenként 80—80 óriás bombavetővel és 1160 tagu légénységével. A manőver februárban kezdődik és április elején ér véget, amikor az egész hajóhad a newyorki kikötőbe vonul, hogy résztvegyen a világkiállítás megnyitásán és elvonuljon az elnök előtt. A nagyszabású manővernek a külföldi sajtó szerint demonstrációs jellege van és pedig első sorban az antidemokrata totális államok, Japán és nem kis mértékben a renitenskedő délamerikai latin államok felé.

Ehhalasztották dr. Bőszörményi Emi gúlikosainak tárgya- lását

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Néhány hónappal ezelőtt beszámolt a „Jöestés” arról az értelmetlen, gonosz gyilkosmerényletről, amelynek dr. Böszörményi Emil nagyváradi ügyvéd, a szervezett munkásság egyik ottani volt vezetője lett a halálos áldozata. Andor Nicolae 25-esztendőös fiatalember több büntetésével behatolt a nagyváradi munkásokthoz székházába és azzal az ürüggyel, hogy levelet hozott dr. Böszörményi részére, érdeklődött az ügyvéd után. Böszörményi néhány munkásvezetővel éppen megbeszélést folytatott, de azért beszóllította Andor Nicolaet, aki elővett egy ritéket és odanyujtotta az ügyvédnek.

— Mi ez? — kérdezte Böszörményi doktor.

Felelet helyett a fiatalember revolvert rántott és rálőtt az ügyvédre. A golyó a nyakfőütőerét tépte át és azonnali halált okozott. A gyilkost még a helyszínén ártalmatlanná tették. Büntetésra elmenekültek, de az erélyes rendőri nyomozás hamarosan kézre kerítette őket is.

A gyilkost büntőrsaival egyetemben átkísérték a kolozsvári katonai törvényszékhez. Itt ujra kihallgatták őket és ügyükben a katonai törvényszék mára tűzte ki a tárgyalást, amelyet azonban a tanuk meg nem jelenése miatt elhalasztottak.

Milyen volt Kolozsvár őskori világa?

Orosz Endre, a kiváló régész nyilatkozik városunk őslakóinak telepeiről, életéről és kulturájáról

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Néhány nappal ezelőtt az Erdélyi Múzeum Egyesület évi téli előadás-sorozatának programja került a kezembe. Amint a népszerű előadások sorrendjét olvastam, váratlanul egy dátum, egy név és egy kitűnő téma tett figyelmessé. Csak ennyi: „1939. január 17. (kedd) Orosz Endre: Kolozsvár őskori világa. Veti-tettképes előadás az unitárius kollégium disztermében.”

Vajjon akad-e olyan lokálpatriótája városunknak, akit ne érdekelne, hogy milyen is volt a világ a mai Cluj, illetve Kolozsvár, sőt Napoca és később Claudiopolis létezése előtt? Ugy gondolom, hogy nem. Felkerestem tehát Orosz Endrét, a kiváló régészt és kutatót, akit felkértem, hogy nyilatkozzék, még most, közeli előadása előtt erről a témáról a „Joestét” olvasóközönségének.

Ősrégészeti kutatások a múltban és jelenben

— Itt, ahol ma Erdély százezer lakosu fővárosában olyan eleven élet létezik — kezdte nyilatkozatát Orosz Endre — gyakran felmerülnek a kérdések, hogy vajjon mi volt itt régiesen, kik voltak a földnek legelső őslakói, mit miveltek; mi lett a sorsuk és mikor tűntek el? Ezt kérdezi Jakab Elek történetírónk is; aki hat kötetre terjedő „Kolozsvár története” című munkájában tárgyi adatokat szolgáltat a régészeti leletek hiányát semmi pozitívumot sem tud felmutatni és ezért kimondja, hogy városunk őskorának teljes felderítése és megállapítása legyen a jövőendő idők kutatásainak fentartva.

— Azonban Jakab Elek könyvének 1888-ban történt megjelenése óta bizonyosan esztendő telt el, mely alatt annyi ősrégészeti adat gyűlt össze, hogy ezek már megvilágítják ezt a kérdést. Nehéz volt itt pozitívumokat keresni, mert a történelemelőtti ősidőkre az írástudatlanság sűrű homálya borította fátylat, melynek fellebbezésére csak az ősrégészeti kutatások útján lehet eljutni.

Kolozsvár ősemberi telepei

— Az említett régészeti leletek a magyar, szláv, római, dák és kelta te-

lepeseket megelőző időszakokból erednek és a régésznél az okleveleket pótolják a régmúlt idők korának meghatározásában és tanulmányozásában.

— Az őskor tárgyi kulturáját főleg az őskori telepek szolgáltatják, amelyeknek megválasztásánál mindig a természet tényezői voltak az irányadók. Városunk környékének ilyen természeti adottságai, — mint például az őserdők, melyek táplálékot és ruházatot szolgáltató vadakban bővelkedtek, a pompás halászhelyek, a legelésre alkalmas rétek, mezők, a bővizű iható források és nem utolsósorban a hegy-magaslatok tisztasága, melyek jól védekezhetők fellegváraknak kínáltak — annyira kedveztek az emberi letelepülés céljainak, hogy kizárólag csak a mai Kolozsvár területén eddig hét önálló külön telepet sikerült megállapítanom.

Természetesen egészen más volt akkoriban az őstermészet panorámája is és így érthető, hogy a kőkorszakbeli ember nem a völgyfenékben lakott, amely mocsaras, bozótos, áthatolhatatlan terület volt, hanem a hegy-rincen taposott magának ösvényt. Itt vezetett minden útja állandó figyelem és kémlelés mellett, hogy rablók és vadállatok meglepetései ellen védekezessen. Ezért kellett lakóhelyét is a völgyet környező és kiugró magaslatok tetőin kiválogatnia, melyekben Kolozsvár vidéke különösen bővelkedik.

Merre laktak az őseimberek?

— Lakóhelyeik kiszemelt pontok voltak: a Fellegvár teteje, a Kővári-telep, a Hója-hegy, a Kányafő, a monostori kőbánya, a Házsongárd, a Békás-tető, a szamosfalvi völgyparkány és a Csillaghegy. Ezeket a helyeket nemcsak példaként említem meg, hanem mint kézzelfogható régészeti leletekkel igazolt hiteles emberi lakóhelyeket, amelyekben egyes őskori néptörzsek már állandóan letelepülve tűzhelyeket raktak — nyáron sátrakban, télen pedig a földbe mélyített kunyhókban laktak — és a legelső őskori falvakat létesítették.

Ezek a körülbelül 20–30 családostól tevő kis néptörzsek lakóhelyei ma „őstelepek” elnevezés alatt ismeretesek

az ősrégészeti tanulmányokban.

Mivel foglalkoztak K. lozsvár első lakói?

— Kolozsvár legelső lakóinak főleg a vadászat, halászat és az állattenyésztés volt a főfoglalkozása, de üzték a földművelést is, ismerték a tűz használatát és a fazekasmesterséget s tudtak eszközöket gyártani maguknak kőből, fából, csontból és kiegészített agyagból.

— Megállapítható, hogy még csereke reskedelmet is folytattak, amint azt a több helyen megtalált tokajvidéki obsidián szilánkok kétségtelenül igazolják.

És a kultúra?

Az őstelepek helyein talált cserepedények kezdetleges díszítésmintáiban az iparművészet legelső megnyilatkozását szemlélhetjük. Mindez és a békéstermészetű foglalkozások együttesen azt bizonyítják, hogy őslakóink már a művelődés bizonyos fokára jutottak. Minthogy az írás művészetét akkoriban még nem ismerték, nyelvüket, költészetüket és szellemi képességeiket sem ismerjük. Nincs tudomásunk arról sem, hogy milyenek voltak erkölcsük, dalaik és az elődeiktől átvett hagyományaik, mert mindezeket örökre eltemette az idő.

— Kolozsvár őstelepei természetesen nem egyazon korban létesültek, hanem egymást kisebb-nagyobb közökben felváltó időszakokban, ami különben a leletek kulturfokának több-kevesebb árnyalataiból megállapítható. Legősibb lakóhelyek: a fellegvári, monostori, házsongárdi és csillaghegyi neolitikus őstelepek, ezután következnek a vörös-réz korában álló hójai és király-uccai telepek s végül pedig a bronzkultúrális Kővári-telep — fejezte be érdekes nyilatkozatát a kiváló régész.

Mindenestre érdekes, hogy ott, ahol már gázpincés villasorok épültek és békes polgárok hallgatják vasárnap délután a rádiót, már évezredekkel ezelőtt is élt az ember és küzdött, ha kellett az öklével, vagy nyilaival és kőbaltájával küzdött az életéért, vagyonaért, kultúrájáért, mert az emberiség örök rendeltetése a folytonos fejlődés.

Borzó László.

Gangszter fivére zsarolta Hughes argentin milliárdos feleségét

(BUENOS-AIRES.) Karácsony ünnepén történt, hogy az argentinai főváros előkelő társadalmát egy Henry Hughes nevű milliárdos fiatal feleségének nyomtalan eltűnése döbbenetbe ejtette. Hughesné, aki állítólag a legboldogabb házasságot élte a férjével és rajongásig szerette kisfiát, rövid néhány napon belül levelet hagyott hátra, amelyben közölte, hogy számára elviselhetetlen az élet s ezért öngyilkos lesz.

A kétségbeesett milliárdos sehogy sem tudta magyarázatát adni felesége szörnyű elhatározásának. Intézkedésére óriási arányú nyomozás indult meg és alig egy hét alatt szenzációs eredményre vezetett. Kiderült ugyanis, hogy Hughesné, leánynevén Mary Forest, egy hírhedt amerikai gangszter testvére huga és egyideig maga is tagja volt Al Capone bandájának. A szerencsétlen fiatalasszony férjhez menetele után minden áron leleplezni akarta multját, ezt a sötét titkát. Közben azonban állandóan zsarolta őt a fivére, úgy, hogy az asszony, amikor már férjének is feltűnt költsége, ékszerait zálogosította el és így juttatott újabb összegeket elvetemült bátyjának.

A drágakövekről utánzatokat készített, hogy elleplezze ügyleteit. Ez a körülmény adta a milliárdos ügyvédjének azt a gondolatot, hogy a buenos-airesi napilapokban adjanak hírt egy Forest nevű gangszter letartóztatásáról. Az újsággözlönynek azután váratlan hatása volt. A holtan hitt Hughesné már Szilveszter napján jelentkezett és töredelmes vallomást tett a vizsgálóbíró előtt. Férje visszafogadta a sorsdöntő asszonyt, a zsaroló bandita kérekeztetésére pedig megindult az eljárás.

— 339.200 kilométeres gyaloglás után nyugalomba vonult egy postás. Hedges Ernő, Bishops Waltham városka levélhordója, nyugalomba vonult 34 évi szolgálat után. Szolgálati folyamán összesen 339.200 kilométert gyalogolt, 9 millió levelet és 7000 mázsa csomagot kézbesített.

Balsikerű házasság

Kripuska Istvánnál okosabb ember abban a negyedben talán alig akadt. Helyes ítélőképesége és széleslátókörű lángelméje azonban minduntalan összeütközésbe került azzal, amit a babonások „pech”-nek neveznek. Különösen ami a házasságát illeti: igen kegyetlenül komázott vele a dacos balsors konok akarata. Kripuska ugyanis azt gondolta annak idején — illetve annak a reménynek bölcsőjében ringatózott — hogy nagy boldogság költözött be a házába feleségével és annak tekintélyes hozományával együtt.

De csalódott!

Pedig afféle lángoló szerelmi házasságról pleykáltak ismerős körökben. Vannak szerelmek, amelyek tulélik a halált: örökéletűek. Van azonban olyan szerelem is, amely hirtelen elszáll a szívekből. Valószínűleg így történhetett szegény Pistával is, hogy márról holnapra kiábrándult imádott feleségéből.

Kemény, zuzmarás idő van. Farkasordító hideg mardosta az emberek arcát az uccán. De odabenn a találgahely befűtött szobájában nem érződött a tél ridegsége. Ketten ültek a kis kerekasztalnál: Kripuska és a randevuház vadmacskatekintetű ravasz „felhajtónője”. A férfi — akit a háziasszony már legénykorából ismert — beszélgetés közben folyton azt hajtogatta, hogy csak a közelmúltban vezette oltár elé feleségét, akinek hűséget ígért, így tehát távol áll tőle a gondolat, hogy esküjét megszegje.

De a háziasszony szüntelenül hadarta:

— Nagyon kiváló, előkelő fiatal nőről van szó! Tetőtől talpig uriasasszony, nemes származású és gyönyörű szép nő!

— Várjon csak asszonyom — vágott közbe Kripuska kissé haragos hangon, mert másként nem tudta megállítani a nő ugrándozó szavainak áradatát — attól félek, hogy kitudódik a dolog és akkor mindnyájunkra súlyos következményekkel járó kellemetlenség származna. Már is bánom, hogy eljöttem, de ha már annyiszor üzengetett utánam, kénytelen voltam...

— Egész nyugodt lehet. A titkot magammal viszem a sirba... — nyugtatá meg a háziasszony.

A nő bőséges szőzaporítása bizalmatlanná tette Kripuskát, aki konok makacssággal ellenkezett:

— Nem! Könnyen megtörténhetik, hogy más valaki feleségemnek elárulja a titkot — mondotta hangsúlyozva, de arckifejezéséből sajátságosan hiányzott az őszinteség és a meggyőződés, ami felbátorította a háziasszonyt, hogy tovább unszolja:

— Badarság! Hiszen csak egyszer élünk és ezt az egy életet ki kell használni... S aztán pláne, hogy — amint hallom — és Ön is bevallja, amikor az anyakönyvvizető elé indult, ballábával lépett először.

Néhány perc múlva a győzelem himnusz zengett a háziasszony füleiben, amikor Pista uram így felelt:

— Rendben van! Vasárnap este 8 órakor itt leszünk.

Vasárnap este háromnegyed 8 órakor a legutolsó divat szerint öltözött, közepes termetű, barna hölgy libeggett be apró lépésekkel a randevuhelyre:

— Köszönöm, nem ülök — utasította el magát a háziasszony udvarias marasztalását. — Csupán azért szaladtam be, közöljem, hogy meg gondoltam a dolgot... Igen! Barátnőmet is csúnyán összeszidtam, amiért rábeszél, hogy elveszítsem a fejemet. Igen! Ő folytassa csak. Az az ő privát dolga. Az én multam nem engedi, hogy céltalan könnyelműségek megrozsdásítsák lelkem nemes fényét. Tisztességes leány voltam és az akarok maradni, mint asszony is...

Gyorsan peregetek ajkán a mondatok. De — mintha meghipnotizáltak volna, — hirtelen elhallgatott, komor tekintettel unottan nézett maga elé és azután gépiesen, a holdkórosokat jellemző öntudatlan gesztusok kíséretében, beosont a szomszédos szobába.

Pontosan 8 órakor megjelent Kripuska is, aki macsaszzerű rugalmas lépétekkel lépett be a háziasszony nappali szobájába. Suttogva kérdezte:

— Itt van már?...

— Igen — mutatott az asszony a kis szoba ajtajára.

A kis szobában azután idegtépő jelenetek játszódtak le, midőn a férfias és az „idegen” nő szembekerültek. Egy percig siri csend volt. Az uccáról behallatszottak a járókelők lépései, amelyek a fagyos járdán recsegték. Hallatszott a tűz ropogása, az uccai zsvaj, emberi szó és egy lakott ház minden zsongása. A fiatalasszony elpirult, majd halálsápadt lett. Szemében kétségbeesett, rémült villámlás jelent meg. Lát hatatlan pórusaiból verejtékgöngyök permeteztek. Kripuska szemében szín-

tén félelmetes fény lángolt fel és acélké szemeiből ki lehetett olvasni az izgalom borzalmait.

A következő pillanatban két revolverdörrenés reszkettette meg a levegőt és azután tompa zuhanás hallatszott. A fegyverdörrenésekre a háziasszony arca olyan borzasztó kifejezést öltött, hogy e sorok írója biztosan halálra ijedt volna tőle. És mint valami öreg kecske, hatalmas ugrásokkal termett bent a kis szobában, ahol szörnyű látvány tárult eléje. Kripuska uram holtan feküdt a süppedő szőnyegen; szívéből, homlokából vastag sugarban ömlött a vér. A háziasszony arca másodpercek alatt teljesen eltorzult. Toporzékolt és idegrohamok közepette kérdezte:

— Maga szerencsétlen! Mit művelt?

A fiatalasszony, aki jobbkezeiben görösen szorongatta a gyilkos fegyvert, vad tekintetű pillanatra a háziasszony megrémült arcára meresztette, majd torkaszakadtából kiáltotta:

— Maga szerencsétlen! Hiszen tulajdon férjemmel hozott össze atkozott bünbarlangjába...

Aztán a browningot maga felé fordította, szívenlőtte magát és másodpercek alatt kiszenvedett. Háziasszony me redt szemmel bámult a holttestekre.

Csillagok sugarai szikráztak a végtelen, magasban. A hold növekvő karéja hallgatón suhant az égen, közömbösséggel ragyogtatva hideg fényét...

Pap János.

A rádió

Hertz, Maxwell, Marconi és többi tudóstársaik, akiket csak a tudományos kutatás ösztönparancsa hajtott, talán sohasem is gondoltak egészen arra, hogy milyen közkinccset adnak át a világnak a rádióban. Ha esetleg érezték is e nagy technikai felfedezés beláthatatlan lehetőségeinek jelentőségét, de az ezzel kapcsolatos gondolatokat aligha gondolták végig. Őket a tudomány szempontjai érdekelték csupán és legfeljebb másodsorban az egyetemes emberi érdekek. Aztán még ők maguk is alig sejtették, hogy hova, merre vezet a rádió tökéletesedésének és fejlődésének diadalmas útja. Az a néhány évtizednyi időköz pedig, amelyet a rádió eddigi pályafutása során átél, a csodálatos stádiumából kibontakozva, a gyerekcipőket levette a rádió győzedelmesen halad előre a maga bámulatos fejlődésének útján. Ma a rádió az emberiség egyik legfontosabb közvetítési és érintkezési eszköze, csodálatos kapcsolatteremtő, értékek és eredmények gyors megismertetője, a legsebesebben érvényesülő híradási lehetőség, nevelő, tanító, szórakoztató keret és eszköz, betegek vigasztalója, ismeretközlő módszer, lelki és szellemi gyönyörűségek szépségkincsekkel gazdagító tárháza, látókörünk és tudásunk tágitója és szinte utalni sem lehet rá, nem hogy elmondani, hogy mennyi minden kincssel, élvezettel, tudással halmoz el bennünket napról-napra. Távoli népek, országok, világrészek lelkét, életét ismerjük meg örömdetesen általa és a megismerés és megismerkedés olyan ösvényein és országutjain járhatunk, amelyekről eladig álmodni sem mert az emberiség, míg most áldott valósággá váltott.

Jelentőségében a rádió, a telefon, távirót, autót, repülőgépet, gramofont és az újabb idők összes nagyjelentőségű technikai találmányait felülmúlja, mert igazi egyetemes közkinccs. Nem két embert kapcsol össze, összeköttetéseiket elősegíti, erősíti, üzleti érdekeket szolgálja, hanem tízezreket és milliókat nem a rekordversengés, hadi célok, a kalandvágy féktelen érvényesülése jellemzi, mint a repülőgép, gépkocsi stb. hőseit, hanem a lelkek szobá, jobbátétele. Természetesen nem gondolunk ugyanis egyes rádióállomások gonosz propagandájára, a legnehezebb emberi közkinccseket is csúffá tenni tudó, lelketlen mesterkedéseire.

Megnyitod a rádió csavarját és árad feléd a tiszta zene, a klasszikus, a romantikus, a népies, dalok csendülnek a legkülönbözőbb nyelveken, előadásokat hallasz, verseket, színdarabokat, amit éppen akarsz. A világ eseményeinek hírei csodálatos gyorsasággal jutnak el a füledig, megismered a legkülönbözőbb népi szokásokat, nyelveket, nemzeti sajátosságokat és szinte minden perc új és új lélekkincsekkel gazdagít. Látod a népek közötti kapcsolatokat, látod, hogy a térben, a hullámhosszak végtelen területén, az éterben hogyan férnek el egymás mellett a nemzetek dalai, zenéi, szellemi kincsei gazdag színösszeállításban. Látod, hogy a térben és időben nem vagy egyedül, elszigetelve, mert nyelvokoraid szólnak hozzád és megtudod, hogy kis országoknak és népeknek is lehet nagyértékű kultúrájuk, művészetük, szépségkincstük. És a testvéri érzés bened, a világ összes nemzeteivel való összetartozás érzése.

Milyen gyönyörű volt például újkor hallani több mint 20 európai országot kis és nagy harangjainak testvéri üdvözlését és hallani népeket egymás után felcsengő dallamos köszöntő szavait. Nem lehetne ezt a szellemet még fokozni, növelni és állandósítani? Milyen örömdetes érzés, hallani és tudni a népek közötti műsorcsereiről, a művész-cserékről, amikor lengyel, bolgár, német, jugoszláv, magyar, eszt, finn stb. népek művészeinek műsorát közvetítik cserealapon az érdeklődő rádióhallgatók. Olyan szép szokás ez, olyan testvéri lélekre valló gesztus, amelyet nem lehet egész sokszor megismételni és szórványossá helyett egyre szélesebben átfogó keretűvé, általánossá kell

Az Ősi „szent” fia folytatni akarja apja mesterségét

(SZÉKESFEHÉRVÁR.) Négy esztendővel ezelőtt még hírnevének és sikerének ragyogásában élt az az egyszerű, földműves származású ember, akit az „ősi szent ember” néven könyvvel el a furcsaságok krónikája. Ez az irástudatlan, szürke parasztember évtizedeken keresztül folytatta furcsa mesterségét, ami nem lehet közelebbről megmagyarázni s ezzel a mesterséggel egész falvakat hódított vagy babonázott meg, hívei több ezer főre szaporodtak és vakon hittek az „ősi szentben”, aki egyszerre gyógyított súlyos betegségeket ráolvasással és imával, jövődőt mondott, távolbátott.

Három esztendővel ezelőtt, nyolcvanhétéves korában örökre elhunyt az ősi ember, akinek valódi nevét sohasem tudta senki.

Az ősi ember népszerűségét növelte jobban, mint a személyét hordoló titokzatosság, a paraszti misztikum, valamint az a tény, hogy semmiféle munkájáért nem fogadott el pénzt, legfeljebb néhány szem krumpelit, néhány marék buzát, amiből meg tudott élni. A halál is olyan szépen nyen találta, hogy a közönségnek kellett eltemetni.

Az ősi szent három éve békében porladó személye most azért lett ismét aktuális, mert Székesfehérvárott, egy külterki beszállósárdában „állósíne” alatt néhány nap óta ott táborozik egy furcsa karaván, ami egy középkori férfiből, egy fiatalabb és egy idősebb aszszonyból áll s akikről megérkezésük első órájában már suttozták, hogy a férfi az ősi ember fia, az idősebbik aszszony az özvegye, míg a fiatalasszony

a menyje. Annak is híre futott, hogy a küldöttség az ősi ember csodáinak színhelyére utazik, mert a fiu rehabilitálni akarja az apja személyét, akit az utóbbi években sok vád ért.

E sorok írója ismerte az ősi szent embert és nem is egyszer látogatta meg a kunyhóban, ahol évtizedeken keresztül nem változott semmi. Az ősi ember életében hosszú napokig gyűjtöttük az adatokat a remete cselekedetei hitelességének megállapításához és egy alkalommal, néhány héttel halála előtt szemtanúi is voltunk egyik telepátikus produkciójának, amikor egy kisgyerek halála körül megfektette a talányt és kiderítette, hogy kinek a gondatlansága okozta a kisfiu halálát. A hírhet úgy azzal kezdődött akkoriban, hogy a nagy ősi tőzegödrök mély vizében holtan találtak egy 10 éves kisfiút, egy odaváló gazda kisfiát. A gyerekek a meredek partról csak valami erőszakos akció során eshetett a mély vizbe, de nem sikerült megállapítani, mi okozta halálát. A fiút eltemették, de az ősi ember csak akkor tudott róla, mikor a gyerek szülei felkeresték és megkérték, mondja meg: ki volt a kisfiu halálának oka.

Az akkor már aggyastyánszámba menő ősi emberrel egyidőben mentünk ki a vízhez és megálltunk azon a ponton, ahol a haláleset történt. Az öreg leült egy száraz tőzegpadra, hosszasan belebámult a vízbe és jó félórát nem szólt egy szót sem. Lassan egész szép csoport gyűlt össze körülötte áhitatos csendben, de senki sem mert megszólalni. Végre az öreg valóságos transzban, halkán, szaggatottan beszélni kezdett.

— A — gyerek — libákat — őriz — a — viz — körül...
Az apa és az anya rábólintottak, hogy igaz.

Az öreg egyre jobban kinlódva bánta a piszkos vizet és szavaiból kibontakozott a kisfiu hátborzongató drámája. Három-négy kamasz napszámosgyerek a munkafelügyelő távollétében elszökött a távoli tőzegásástól és kalandozásra indult. A medence mellett rátaláltak a kisfiura, aki kislibákat őrzött s azonnal hozzáláttak, hogy minél durvábban megtréfálják. Az egyik haszontalan kölyök belekergette a kislibákat a magas, meredek partok között levő vízbe, a másik kényszeríteni kezdte, hogy menjen utánuk és szedje őket össze. A fiu tudta, hogy a medencében mély víz van, hát nem mert menni. Erre az egyik kamasz megpróbálta, hogy belecsúszott a vízbe, ahonnan nem is bukott fel. A gyilkos kamaszok aztán ijedtükben elszöktek. Az öreg még leírta a kölykök külsejét, aztán kimerülten elaludt. Tisztelettel őltben vitték kunyhójához. A történet hűségéhez tartozik, hogy néhány óra múlva elfogták a kisfiu halálának okozóját.

A régi ismeretség birtokában keresztek fel a palotai ut mentén táborozó utódot, akit egy kiskorcsma állósíne alatt találtak meg. A tetős bucsujáró kocsik oldalán üldögéltek mindhárman és az egyik lovukat várták, amelyet éppen az előbb vezetett el vasalni egyik közeli kovács. Az ősi ember fiát Szabó Sándornak hívják, egyik baranyai kis-község lakója, ahonnan évtizedekkel ezelőtt elment az ősi ember. Apjának ismeretségét kell megemlíteni, hogy hajlandó legyen elmondani valamit.

Apja már gyermekkorában óta állandóan szentekkel álmodott, megmondta, hogy hol bujkál otthon az elkallódott kis balta s amikor legénykorában tűz volt a falujában, szemrebbenés nélkül szemébe mondta egyik legénytársának, hogy ő gyújtogatott, holott ő maga a gyújtogatás idejében nem is volt a falu házai között.

Ezzel indult el az ősi ember karrierje, egyre sűrűsödtek a látomásai, egyre többen fordultak hozzá s egy szép napon eltűnt hazulról, otthagya feleségét és süllyőlegény fiát.

Hosszu nógatás után azután ráter Szabó Sándor a saját szerepére. Apja haláláig egyszerű, kétkézi földműves ember volt, akinek nem volt semmiféle dolga tulvilági látomásokkal, szentekkel és titkokkal. Alig földelték el azonban az ősi embert, megjelent neki Szabó Sándornak álmaiban és elpanaszolta, hogy csak addig hittek benne és addig becsülték, amíg élt és jól tett, most már gunyosan beszélnek róla, sőt gyalázzák. Addig biztatta a fiát, hogy menjen el az ő sikereinek a színhelyére, amíg a fiu felpakolta a családát és elindult Utközben is többször megjelent neki az apja — mondja — és biztatta, hogy ne ijedjen meg semmitől, ő majd gondoskodik róla.

— Azt ígerte ideapám — mondja — hogy mindig velem lesz, ha valamit tenni kell, csak ne féljek semmitől. Most már én is tudom, hogy az ideapám csodálatos ember volt, akinek segítettek az égi szentek, hogy megjavítsa a világot.

Bucsuzás előtt még megkérdeztük Szabó Sándortól, hogyan képzei el az apja emlékének az újra kifényesítését. Szabó Sándor elmondotta, hogy ugyanazt fogja csinálni, mint az apja, mert a szentek és apja segíteni fognak neki s akkor a „népek látni fogják, hogy nem volt csalás a dologban.”

— Tilos a krizantem. Északi Írország földművelésügyi minisztériuma rendeletileg betiltotta a krizantemum termesztését, mert megállapítást nyert, hogy a meglehetősen krizantemum Észak-Amerikából behurcolt veszedelmes növénypusztító élősködő terjeszt.

(t. g.)

Ruháit ne féltse,

MERT
megbízható

CZINK-GYÁR
TELEFON • VEGYTISZTÍTÁSA
30-35. • ÉS RUHAFESTÉSE

lene már tenni. Igenis, ismerjük meg egymást a nemzetek, ismerjük meg egy mást, szeressék, becsüljék. Vagy milyen jóleső érzés nekünk magyaroknak hallgatni a világ nagy külföldi adóállomásait és hallani Liszt, Bartók, Kodály, Dohnányi, Lehár, Kálmán, Huszka stb. szerzeményeit Réthy Eszter, Pataky Kálmán, Bokor Margit, Svéd Sándor, Palló Imre stb. énekszámait, vagy élvezni Földessy, Szigeti, Telmányi Kilyén, Szentgyörgyi, Zathureczky stb. előadóművészetét és felcsendülni hallani a hollandiai Hilversumból, Londonból, Berlinből, Varsóból és máshonnan a magyar cigányzenét. Ugyanilyen boldogító érzés lehet a románok hallgatni külföldről Enescu, a híres hegedűművészt, Georgescu vezényleseit, a Párisban élő román származású művészek szavait. Ezeket az örömszerző és boldogító érzéseket tehát minden lehetőséggel fokozni és állandósítani kell.

Igen, a rádió mellett, hogy nevel, tanít, szórakoztat, ha nem akar selejtes és rosszhiszemű politikai propaganda eszköze lenni — a testvériség szellemét árasztja, sugározza szét maga körül a világba. Annak a testvériségnek szellemét, amelyre sohasem volt nagyobb szükség, mint ma a népek rettentő egyenlenségének és széthúzásának idején. Ezt a lelket egymáshoz közelíteni akaró, ezt az egyetemes testvériségi gondolatot munkáló és elősegítő, szent érzést és tevékenységet, ezt a tiszta nemes szellemet élő népek, így a román és magyar nemzetek is, megértik benne az idők hívó szavát és ők is igyekeznek mielőbb bekapcsolódni a műsorcsere, az egymást-ismeretése munkaprogramjába. Szeretettel, hátsó gondolatok nélkül, a kölcsönös megbecsülés jegyében. Ugy legyen!